

JEVANĐELJE U STVARANJU

E. J. WAGGONER

Autor je ove dragocene knjige povezuje dve epohe, dva Zaveta, dva velika čina u kojima se Bog otkriva čoveku, najpre kao Tvorac svega postojećeg, a potom kao Spasitelj, takođe svega stvorenog. U oba aspekta Božanskog projavljivanja otkriva se Njegova nenadmašna sila koja nas, ljude modernog doba, nekako ne uzbuđuje previše kada razmišljamo o delu božanskog stvaranja, čak i kada smo skloni kreacionizmu. Međutim, kada dođe do toga da treba poverovati u činjenicu da isti Bog nije ništa izgubio od svoje nenadmašne sile, da i danas stvara, i da je voljan da sada i ovde stvori moje novo srce, tada nastaje borba unutar duše, jer takva jednostavna vera povlači mnoga pitanja, a odgovori neminovno dovode čoveka na raskršće gde se jasno vide dva potpuno raznosmerna puta, jedan koji znači odlaženje od Boga i drugi koji vodi sve bliže Spasitelju čija se stvaralačka sila sve više otkriva u životu iskrenog vernika.

Elet Dž. Vagoner na direktan, jednostavan, logički dosledan način povezuje dve fasete božanske sile, stvaralačku i spasilačku, i čitaocu daje dovoljan motiv da se upusti u avanturu vere, ispitujući u svakodnevnom iskustvu koliko je ta sila vidljiva danas u njegovom životu.

SADRŽAJ

UVOD	3
UTEHA I NADA U PISMU	3
DAN PRVI	5
STVARANJE I ISKUPLJENJE.....	5
STVARALAČKA REČ	6
REČ – SIGURAN TEMELJ	8
GRAĐENJE NA REČI.....	9
PORUKA UTEHE.....	13
NEKA BUDE SVETLOST	14
SVETLOST ŽIVOTA	16
DAN DRUGI	20
OBLACI SU PRAH OD NOGU NJегоVIH	20
OBLACI I PLJUSAK MILOSTI.....	22
DUGA OBEĆANJA.....	23
DAN TREĆI	25
POUKA KOJU UČIMO OD TRAVE	27
DAN ČETVRTI	33
DELA RUKU NJегоVIH GLASI SVOD NEBESKI	33
BOŽJA ZAKLETVA	34
BOG JE SUNCE.....	35
BLAGODAT I SLAVA	35
DAN PETI	39
PTICE, RIBE I ŽIVOTINJE	39
DAN ŠESTI	42
ŠTA JE ČOVEK?.....	42
DAN SEDMI	45
POČIVATI SA GOSPODOM.....	45
SUBOTNI ODMOR	47
POČINAK KOJI OSTAJE	49

UVOD

UTEHA I NADA U PISMU

U četvrtom stihu petnaestog poglavlja Rimljanima poslanice Božji Duh preko apostola Pavla stavlja pečat odobravanja na ceo Stari zavet. On to čini nudeći cilj zbog kojeg piše: „Sve, naime, što je unapred napisano, napisano je nama za pouku, da strpljivošću i utehom Pisma imamo nadu.“

Ono zbog čega nalazimo utehu i nadu u Starom zavetu, jasno je otkrio Hristos, kada je u odgovoru Jevrejima dao svoje božansko odobravanje starozavetnim spisima, a posebno Mojsijevim knjigama. Isusove reči glase: „Istražujete Pisma, jer smatrate da u njima imate večni život; i ona svedoče za mene; Jer da ste verovali Mojsiju, verovali biste i meni; jer je on o meni pisao. Ako pak njegovim pismima ne verujete, kako ćete verovati mojim rečima“ (Jovan 5,46-48 – Čarnić). Možemo naći utehu i nadu u Spisima zato što je Hristos u njima.

Duh Starog zaveta Duh je Hristov. Čitamo o prorocima iz starih vremena da su ispitivali „na koje je Hristov Duh u njima ukazivao, kada je unapred svedočio o Hristovim stradanjima i o slavi koja će uslediti.“ (1. Petrova 1,11 – SSP¹)

Stari zavet je Jevanđelje. Ne samo to, nego Stari zavet sadrži Jevanđelje. U stihu koji sledi nakon poslednje citiranog, čitamo: „Njima je otkriveno da nisu služili sebi nego vama, ovim što vam se sad objavilo posredstvom onih koji su vam propovedali evanđelje u Duhu Svetom, poslanom s neba“ (1. Petrova 1,12 – Čarnić). I svi proroci, uključujući i Mojsija, su propovedali isto što su propovedali i apostoli, a to je Jevanđelje. S obzirom na to da je Božje Jevanđelje o „Isusu Hristu Gospodu našem“ (Rimljanima 1,1-3), i da bi Jevreji verovali u Hrista da su verovali Mojsiju, jer je on pisao o Hristu, sledi da je ono što je Mojsije pisao bilo Jevanđelje.

Jevanđelje u stvaranju. Prva stvar koju je Mojsije napisao inspirisan Duhom Božjim bila je priča o stvaranju. Zato je to jedna od onih stvari kroz koje dobijamo nadu i utehu. Kako je moguće da kroz priču o stvaranju dobijamo utehu i nadu? To je zato što ova priča sadrži Jevanđelje. Nekoliko reči biće dovoljno da potvrdimo ovu činjenicu pre nego što nastavimo dalje sa detaljnim proučavanjem.

Izjava apostola da je Jevanđelje „sila Božija na spasenje svakome ko u njega veruje“ (Rimljanima 1,16 – Čarnić), poznata je svima koji su ikada čuli Jevanđelje. Jevanđelje je ispoljavanje Božje sile koja je uložena da bi spasila čoveka. Suštinu ove iste misli izrekao je i Petar kada je govorio o nebeskom nasledstvu onih „koji su silom Božjom sačuvani, kroz veru, za spasenje“ (1. Pet. 1,5 – eng. prev).

Stvaranje – mera Božje sile. Šta je mera Božje sile? Gde se ona može videti u opipljivom obliku? Čitajte Rimljanima 1,20. Tu nam je rečeno da je sve ono nevidljivo, čak i Božja večna sila, kao i samo Božanstvo, jasno prikazano i da se može isto tako jasno razumeti kroz stvorena dela. Dakle, u stvaranju je sila Božja tako opipljivo ispoljena da je svi prosto moraju videti. Ali, što se tiče spasenja Božja sila je Jevanđelje. Stoga dela stvaranja pružaju pouku o Jevanđelju. To je rečeno u devetnaestom Psalmu: „Nebesa kazuju slavu Božju, i dela ruku njegovih glasi svod nebeski. Dan danu dokazuje, i noć noći javlja (objavljuje znanje – eng. prev). Nema jezika, niti ima govora, gde se ne bi čuo glas njihov (nema ni govora ni jezika; bez svega ovoga njihov glas se ipak čuje – eng. prev). Po svojoj zemlji ide kazivanje njihovo i reči njihove na kraj vasiljene.“

¹ SSP – Savremeni srpski prevod – prim. izdavača

U ovaj citat uključen je i komentar sa margine², jer daje objašnjenje još bliže originalnoj ideji iz Psalma. Ta ideja glasi da bez obzira na to kojim jezikom govore pripadnici neke nacije, svi mogu razumeti jezik neba. Poruka koju kazuju nebesa lakše se čita nego da je zvučno saopštena, jer svi ljudi koji žive na zemlji ne mogu podjednako da razumeju jedan artikulisani govor. Svi, međutim, koji su obdareni razumom, mogu da čitaju jednostavan jezik Božjih stvorenih dela.

Istu misao izražava i Addison u ovim divnim stihovima:

„Na visini prostran svod nebeski,
Sa svim svojim nebeskim večnim plavetnilom,
I ukrasima sjajnim
Objavljuju velikog Začetnika.
Sunce koje se ne umara,
Iz dana u dan silu svoga Tvorca otkriva,
I svakoj zemlji govori,
Da je na delu jedna Svemoćna ruka.
Ubrzo, dok večernja senka natkriljuje,
Mesec započinje čudesnu priču
I noću, zemlji što ga sluša,
Ponavlja priču svog rođenja;
Dok zvezde okružuju njegov sjaj
I planete sve sa svoje strane
Potvrđuju poruke, dok se obrću
I šire istinu od pola do pola.“

Jevanđelje je sila Božja, i ta sila je otkrivena u delima koje je On stvorio; zato psalmista govori o Jevanđelju koje nebo kazuje i naučava. Da je to tako, potvrđuju i reči apostola Pavla u Rimljanima 10,15-18: „A kako će propovedati ako ne budu poslani? Kao što stoji napisano: kako su krasne noge onih koji donose glas za mir, koji donose glas za dobro! Ali, svi ne poslušашe jevanđelja: jer Isaija govori: Gospode! ko verova našem propovedanju? Tako dakle vera biva od propovedanja, a propovedanje rečju Božjom. Nego velim: zar ne čuše? Još otide po svoj zemlji glas njihov, i po krajevima vasionoga sveta reči njihove.“

Apostol ovde govori o Jevanđelju koje, kako kaže, nisu svi poslušali. Zatim tvrdi da su ga svi čuli, a kao dokaz da su ga svi čuli, on citira upravo Psalam 19: „Otide po svoj zemlji glas njihov, i po krajevima vasionoga sveta reči njihove.“ Na šta se odnose njihove reči? Odnose se, naravno, na Jevanđelje. Tako dobijamo zaokruženu ideju, da nebesa propovedaju Jevanđelje. Nema čoveka koji bi bio toliko nepismen da nije u stanju da pročita Jevanđelje; nema čoveka koji je toliko gluv, ili do te mere izolovan da ne može čuti jevanđeosku propoved. Ova istina bivaće sve očiglednija kako budemo ulazili dublje u naše proučavanje.

² Originalni komentar iz King James prevoda – *prim. prevodioca*

DAN PRVI

STVARANJE I ISKUPLJENJE

„U početku stvori Bog nebo i zemlju“ (1. Mojsijeva 1,1). U ovoj kratkoj rečenici sažeta je celokupna istina Jevanđelja. Onaj ko ispravno čita ove reči može iz njih da izvuče ogromnu utehu.

Razmotrimo na prvom mestu ko je Taj što je stvorio nebo i zemlju. „Stvori Bog“. Ali, Hristos je Bog, sjaj Očeve slave, izraz lika koji ima Otac kao ličnost (vidi Jevrejima 1,3). On sam kaže: „Ja i otac jedno smo“ (Jovan 10,30). On je bio Onaj koji je predstavljao Oca, stvarao nebo i zemlju. „U početku beše Reč Božija, i ta Reč beše u Boga, i Bog beše Reč. Ova beše u početku u Boga. Sve je kroz nju postalo, i ništa, što je postalo, nije postalo bez nje.“ (Jovan 1,1-3 – Čarnić)

Ponovo čitamo o Hristu da je „u njemu stvoreno sve što je na nebesima i na zemlji, sve vidljivo i nevidljivo, bili to prestoli, ili gospodstva, ili poglavarstva, ili vlasti; sve je njegovim posredstvom stvoreno – i za njega. I On je pre svega i sve u njemu ima svoje postojanje.“ (Kološanima 1,16.17 – Čarnić)

Sam Otac naziva Sina Bogom i Tvorcem. Prvo poglavlje Jevrejima poslanice kaže da Bog nikada nije rekao nijednome od anđela „Ti si Sin moj, ja sam te danas rodio. Dok Sinu kaže: Tvoj presto, Bože, stoji u sve vekove i žezlo pravosti je žezlo tvoga carstva. Sinu On takođe kaže: Ti si, Gospode, u početku osnovao zemlju i nebesa su dela tvojih ruku“ (Jevrejima 1,5.8.10 – Čarnić). Tako možemo biti sasvim sigurni dok čitamo reči iz prvog poglavlja knjige Postanja: „U početku stvori Bog nebo i zemlju,“ da se one odnose na Božanstvo koje je u Hristu.

Stvaralačka sila je ono što razlikuje Božanstvo od svega drugog. Duh Gospodnji je preko proroka Jeremije opisao besmislenost poštovanja idola, dodavši: „A Gospod je pravi Bog, Bog živi i car večni, od njegove srdnje trese se zemlja, i gneva njegova ne mogu podneti narodi. Ovako im recite: bogova, koji nisu načinili neba ni zemlje, nestaće sa zemlje i ispod neba. On je načinio zemlju silom svojom, utvrdio vasiljenu mudrošću svojom, i razumom svojim razastro nebesa.“ (Jeremija 10,10-12)

Zemlja je stvorena Njegovom silom i osnovana Njegovom mudrošću. No, Hristos je „sila Božja i mudrost Božja“. Tako ponovo nalazimo Hrista neraskidivo povezanog sa stvaranjem i ulogom Tvorca. Hristovo Božanstvo priznajemo samo ako Ga priznajemo i poklanjamo se Njemu kao Tvorcu.

Hristos je Iskupitelj zahvaljujući svojoj sili koja je stvaralačka. Čitamo da „imamo iskupljenje kroz krv Njegovu, čak i oproštaj greha“, jer „kroz Njega je sve sazdano“ (Kološanima 1,14.16 – eng. prev). Da nije bio Tvorac ne bi mogao biti ni Iskupitelj. To znači da su iskupljujuća sila i stvaralačka sila jedno te isto. Iskupiti znači stvoriti. Ovo se ogleda i u rečima apostola kada kaže da je jevanđelje sila božja za spasenje. Ovu misao neposredno prati druga, da se Božja sila može zapaziti u delima koja su stvorena (Rimljanima 1,16-20). Kada razmislimo o delima stvaranja i sili koja su se u njima otkrila, pronicemo u silu iskupljenja.

Bilo je pregršt spekulacija na temu koja je sila veća, iskupljujuća ili stvaralačka. Mnogi su pomišljali da je iskupljenje veće delo od stvaranja. Takve pretpostavke su besmislene jer samo beskrajna sila može da ostvari kako jedno, tako i drugo delo. Ljudski um ne može da izmeri neograničenu silu. Međutim, iako ih ne možemo izmeriti, možemo lako da postavimo pitanje koja je veća, jer nam Pismo pruža informacije o tome. Nijedna nije veća. Reč je o istoj sili. Iskupljenje je stvaranje. Iskupljenje je ista ona sila koja je primenjena u početku, kada je stvoren svet i sve što je na njemu. Ista sila je sada primenjena u spasavanju čoveka i zemlje od prokletstva greha.

Pismo je veoma jasno po ovom pitanju. Psalmista se molio: „Stvori u meni čisto srce, prav duh ponovi u meni“ (Psalam 51,10 – eng. prev). Apostol kaže: „Ko je u Hristu, novo je stvorenje“ (2. Kor. 5,17 – eng. prev) ili novo je delo stvaranja. Na drugom mestu čitamo: „Jer ste milošću spaseni kroz veru; to nije od vas, dar je Božji. Nije na osnovu dela, (tako) da se niko ne može pohvaliti. Jer smo mi Njegov posao, sazdana (stvoreni) u Hristu Isusu za dela pravedna, koja je Bog unapred odredio, da u njima hodimo.“ (Efescima 2,8-10 – kombinovani prevod engleski-Karadžić)

U poređenju sa Bogom, čovek je „ništa i... taština“ (Isaija 40,17). U njemu „dobro ne boravi“ (Rim. 7,18). Ista sila koja je u početku stvorila svet ni iz čega, uzima čoveka, ako je on voljan, i od njega čini ono što je „na pohvalu Njegove slavne milosti.“ (Efescima 1,6 – eng. prev)

STVARALAČKA REČ

Videli smo da je Hristos – Reč, Tvorac svih stvari i da otkupljuje svojom stvaralačkom silom. Hajde sada da vidimo šta Sveto pismo kaže o tome kako je On to stvarao. Evo odgovora: „Rečju Gospodnjom nebesa se stvoriše, i duhom usta Njegovih sva vojska njihova. Kao u gomilu sabra vodu morsku, i propasti metnu u spreme. Nek se boji Gospoda sva zemlja, i neka strepi pred Njim sve što živi po vasiljeni. Jer On reče, i postade; On zapovedi, i pokaza se“ (Psalam 33,6-9). To je veoma jednostavno i predivno, upravo zbog svoje jednostavnosti. Svi možemo da uzviknemo: „Kakva li je to reč!“

„Verom razumemo da su svetovi sazdana rečju Božjom, i da stvari koje se vide nisu stvorene od onoga što je postojalo“ (Jevrejima 11,3 – eng. prev). Kako znamo kako su stvoreni svetovi? Verom. Vera daje znanje. To je njeno naročito delo. Znanje dobijeno verom nije nejasno niti neizvesno. Zapravo i nema pravog znanja koje nije niklo iz vere. Znanje koje dolazi na neki drugi način zapravo je spekulacija. Neverujući čovek smatra veru ludošću, ali vernik zna da je vera ta koja predstavlja čvrst temelj. Ko veruje, znaće.

Poznavanje alfabeta je jedno od najopštijih znanja na svetu. Ono leži u samoj osnovi svakog učenja. Niko se ne smeje detetu kada ono kaže da zna sva slova abecede, i što jasno i određeno tvrdi da je znak „A“ baš to što označava (uprkos svim mogućim kontradikcijama vezanim za tu tvrdnju). Ipak, dete ovo zna isključivo na osnovu vere. Ono nikada nije samo za sebe istraživalo ovaj predmet, nego ga je prihvatilo na osnovu tvrdnje svog učitelja. Ovaj je, takođe, za sebe morao da nauči istu abecedu, i to na isti način – verom. Ni njemu svakako na početku nije bilo dokazivano da „A“ jeste „A“. To sigurno nije bilo tako. Ako bi on odbio da veruje u ovu činjenicu sve dok mu se to ne dokaže, nikad ne bi naučio da čita. Jednostavno, morao je to da prihvati verom, a onda je činjenica samu sebe potvrđivala u svakoj narednoj situaciji i pod svim okolnostima. Nema ničega u šta bi ljudi bili sigurniji, i istovremeno nema ničega u čemu bi više zavisili od vere, nego kada je reč o slovima alfabeta.

Upravo tako kao što deca uče abecedu, mi treba da učimo Božje istine. Ko prima nebesko carstvo, mora da ga primi kao dete. Verom mi učimo kako da upoznamo Isusa Hrista koji je Alfa i Omega, celokupan Božji alfabet. Oni koji veruju jednostavnim tvrdnjama Biblije u pogledu stvaranja, sa sigurnošću će znati da je Bog saznao nebo i zemlju silom svoje reči. Znanje ove osobe neće biti uzdrmano sumnjama nevernika koji sve to proglašavaju ludošću. Takve sumnje ne mogu da budu protivdokaz njegovom ubeđenju, kao što ni naše poznavanje alfabeta ne može da bude uzdrmano ili osporeno time što neko ne poznaje taj isti alfabet.

„Rečju Gospodnjom nebesa se stvoriše, i duhom usta njegovih sva vojska njihova“ (Psalam 33,6). U časopisu „Stoleće“ (Century) objavljenom u maju 1891. godine, može se naći veoma

zanimljiv opis glasovnih oblika. Članak nosi naslov „Vidljivi zvuk“. Autorka članka, gospođa Vots Hjuž (Watts Hughes), koristila je jednostavne uređaje da testira intenzitet izgovorenih glasova. Jedna elastična membrana bila je raširena preko otvora prijemnika do kojeg je glas dolazio preko široke cevi koja je na drugom kraju imala proširenje za usta onoga ko je izgovarao glasove. Na ovu membranu koja je bila horizontalno položena, stavljena su zrnca peska ili finog pudera. Rezultati nisu bili nikakvo čudo, osim zapažene pojave da čak i najmanja zvučna vibracija dovodi do pravilnog raspoređivanja zrnaca po membrani, tako da se uvek dobija neki oblik biljke ili cveta, pa čak i oblici nižih životinjskih vrsta. Nešto slično ovome može se videti kada se po hladnom vremenu diše u smrznuti prozor. Primećeno je takođe da, ako je puder sasvim suv, on ne zadržava oblik koji je napravio, pošto prestanu zvučne vibracije proizvedene ljudskim glasom. Sasvim laganim kvašenjem pudera dobijeno je to da on ostane u obliku koji je napravio pod uticajem ljudskog glasa, kako bi taj oblik mogla da uhvati fotografska kamera. (Vagoner ovde misli na eksperimente koji su nazvani „Slike glasovnih oblika“).

Sve nam to govori da dah koji dolazi iz pluća ima oblik živih organizama; autorka članka koja je pevala da bi izazvala vibracije membrane, na kojoj su nastajale čudesne forme, zaključila je sledeće:

„Na kraju ovog mog kratkog rada sa glasovnim oblicima, nakon posmatranja, dodala bih da sam u svojim eksperimentima kao istraživački instrument koristila sopstveni glas, pevajući u cev na čijem se kraju nalazila membrana sa prahom. Ostavljam sada sve drugima koji su bolje upoznati sa prirodnim naukama, da usklade dobijena saznanja sa činjenicama i zakonima kojima nauka već raspolaže. Ipak, moram da kažem da je, dok sam prelazila iz jedne u drugu fazu ovog istraživanja, pitanje za pitanjem dolazilo u moj um, sve dok kod sebe nisam uhvatila kontinuirano osećanje da stojim pred misterijom koja je u velikoj meri sakrivena, mada nam se neki njeni obrisi naziru kao otkrivenje. Na sve to prinuđena sam da kažem da sam, pevajući iz dana u dan i posmatrajući kako iz tog čina nastaju svi ti čudesni, jedinstveni oblici, u pauzama izlazila napolje i tom prilikom svuda oko sebe zapažala paralelne oblike u živom svetu: cvetove, paprati, drveće. Dok sam gledala kako iz male gomilice praha nastaju figure nalik na cvetove, kako se formiraju latice, sve me je to podsetilo na način kako cvet u prirodi izbija iz nabubrelog pupoljka. Nada se kod mene probudila da bi ovi skromni eksperimenti mogli da doprinesu boljem razumevanju prirodnog sveta i načina na koji u tom svetu nastaju svi te predivni oblici života, i tako makar u maloj meri pomognu da se otkrije još jedna karika u velikom lancu uređenog Univerzuma, o kojem Sveti spisi govore da je nastao glasom Božjim.“

Ovo ne služi kao primer kako je Bog u početku rečju izazvao nastanak Zemlje, jer mi ne možemo da znamo kako je On to učinio. No, ovaj opisani eksperiment može da nam pomogne da shvatimo princip. Čovek je stvoren prema Božjoj slici. On sam, međutim, nema stvaralačku sposobnost. U njegovom dahu, dakle, mogu da postoje samo oblici živih organizama. Međutim, u dahu Božjem nisu samo oblici, već sami živi organizmi, jer je On živi Bog, i u Njemu je „izvor životu“ (vidi Psalam 36,9). Kada On govori, Reč kojom se neka stvar naziva, sadrži tu stvar u sebi. Šta god da ta Reč opisuje, to što je opisano u živom obliku već postoji u samoj Reči. Na ovo ukazuju reči apostola Pavla koje se odnose na Boga: „(On) ono što nije poziva da bude“ (Rimljanima 4,17 – SSP); „na čiju reč postaje ono čega nema“ (D. Stefanović); „On zove stvari koje nisu tu kao da su tu bile“ (Bakotić). To je osobina koju samo Bog može da ima. Ako bi čovek nazvao stvari koje ne

postoje kao da su postojeće, to bi bila laž. Bog, međutim, čini tako i to nije laž. Kako to? Jednostavno tako što kad nazove stvar imenom, ili kaže da će ta stvar da nastane, ona već postoji, čak i ako se ne vidi istog tog momenta. Sve stvoreno nalazi se u njegovoj Reči. Kad Bog nazove određenim imenom nešto što pre toga nije postojalo, tog časa ono postaje i njegovo postojanje je tako sigurno kao da se već pojavilo u opipljivom obliku, jer ono zaista i stvarno postoji u Reči koja je bila izgovorena. Eto zašto je toliko mnogo proročanstava izgovoreno u svršenom glagolskom obliku, kao da su već ispunjena. Dakle, kada je svetove trebalo dozvati u postojanje, Bog je izgovorio reči i oni su nastali. Oni su formirani dahom Njegovih usta.

Vidite kakav je čvrst temelj dat onome ko veruje i zna da su sve stvari stvorene rečju Božjom, i da, kada Bog govori, ono što je prozvano imenom istog časa nastaje, i to puno života. Psalmista kaže: „Da poslušam što govori Gospod Bog. On izriče mir narodu svojem i svecima svojim. On izgovara mir kroz svoju Svetu Reč“, „Jer je On naš mir“ (Efe. 2,14). Mir, međutim, znači pravednost, jer čitamo: „Velik mir imaju oni koji ljube Zakon tvoj i u njih nema spoticanja (i njih ništa neće uvrediti – eng. prev)“ (Psalam 119.165). I na drugom mestu: „O, da si pazio na zapovesti moje, mir bi tvoj bio kao reka, i pravda tvoja kao valovi morski“ (Isa. 48,18). Stoga mora biti da Bog izgovara pravednost istovremeno kad izgovara mir. To i jeste tako, jer kao potvrdu čitamo: „A sad se bez zakona javi pravda Božja, posvedočena od zakona i od proroka; pravda Božja verom Isusa Hrista¹ u sve i na sve koji veruju; jer nema razlike. Jer svi sagrešiše i izgubili slavu Božiju, a bez svoje zasluge su opravdani (učinjeni pravednima, ili tvorcima zakona²) milošću njegovom, otkupom koji je u Isusu Hristu. Koga je Bog postavio kao žrtvu izmirenja – njegovom krvlju – koja se verom usvaja, da se pokaže njegova pravednost, jer je Bog u svojoj strpljivosti opraštao grehe učinjene u prošlosti; da bi u ovo vreme, kako rekoh, objavio Svoju pravednost, a to je: da On može biti pravedan, dok istovremeno opravdava onoga ko veruje u Isusa“ (Rimljanima 3,21-26 – kombinacija prevoda Karadžić, Bakotić, Čarnić, engleski prevod KJV).

Zapazite da je o čoveku rečeno da ne poseduje nikakvu pravednost: „Svi su skrenuli, svi su zajedno postali beskorisni; nema toga koji čini dobro, nema baš ni jednog“ (Rim. 3,12 – Čarnić). Niko nema ničega u sebi od čega bi se mogla dobiti pravednost. Dakle, Božja pravednost je bukvalno stavljena na sve i u sve koji veruju. Tako su oni ujedno obučeni u pravednost, ali i ispunjeni njome, u skladu s Pismom. U stvari, oni tada postaju „pravednost Božja“ u Hristu. A kako se to postiže? Bog objavljuje tj. izriče svoju pravednost nad onim koji veruje. Objaviti znači izgovoriti. Dakle, Bog izgovara grešniku, koji je ništa i koji nema ništa; Bog takvoj osobi kaže: „Ti si pravedan“, i istog trena ovaj verujući grešnik prestaje da bude grešnik i postaje pravednost Božja. Božja reč koja izgovara pravednost, poseduje tu pravednost u sebi samoj. Čim grešnik verom primi tu reč u svoje srce, istog trenutka on ima pravednost Božju u svom srcu; a kako iz srca izlaze izvori života, sledi da je u tom času novi život započeo u njemu. To je život poslušnosti svim Božjim zapovestima. Tako vera uistinu postaje „supstanca onih stvari kojima se nadamo“ (bukvalan engleski prevod), jer vera usvaja Božju reč, a Božja reč je supstanca.

REČ – SIGURAN TEMELJ

Ista reč koja je stvorila svet, takođe ga i održava. Ponovo citiramo reči koje se odnose na Hrista: „Jer je u njemu stvoreno sve što je na nebesima i na zemlji, sve vidljivo i nevidljivo, bili to prestoli, ili gospodstva, ili poglavarstva, ili vlasti; sve je njegovim posredstvom stvoreno – i za njega. I on je pre

¹ U smislu: posredstvom vere Isusa Hrista, ili: kao rezultat/plod vere Isusa Hrista – *prim. prev.*

² Tekst u zagradi postoji i u originalu – *prim. prev.*

svega i sve u njemu ima svoje postojanje (sve se u njemu sadrži – eng. prev)“ (Kol. 1,16.17 – Čarnić). Reč „sadrži“, ovde znači „održava se kao celina“. Dakle, sve što na zemlji postoji i sama zemlja, duguju svoje kontinuirano postojanje Hristu. Zato je Pavle na Marsovom brdu izjavio da „u njemu živimo, mičemo se i jesmo (imamo svoje postojanje – eng. prev).“ (Dela 17,28)

Održivost svega stvorenog ostvaruje se pomoću Njegove reči. „Bog, koji je od davnine mnogo puta i na mnogo načina govorio našim očevima preko proroka, u ove poslednje dane progovorio nam je preko Sina, koga je postavio za naslednika svega, čijim posredstvom je i svet stvorio; on je odsjaj njegove slave i odraz njegovoga bića, koji sve nosi svojom silnom rečju, koji je izvršio očišćenje od greha i seo s desne strane veličanstva na visinama“ (Jev. 1,1-3 – Čarnić). Hristos je Božanska Reč. On je u izgovorenoj reči; i s obzirom na to da se sve stvari u Njemu održavaju kao celina, one opstaju zahvaljujući Njegovoj moćnoj reči.

Čitajte reči koje je napisao apostol Petar: „od davnina (su) bila nebesa i zemlja je iz vode i kroz vodu dobila svoje postojanje Božjom rečju, tim je i tadašnji svet bio potopljen vodom i tako propao. A sadašnje nebo i zemlja istom tom rečju pošteđeni su za oganj i čuvaju se za dan suda i propasti bezbožnih ljudi.“ (2. Pet. 3,5-7 – Čarnić)

Ista reč koja je stvorila svet, bila je uzrok njegove propasti prilikom potopa. Potom ga je izvela preobraženog iz vode, i do sada ga još uvek održava. Dakle, ta reč mora biti nešto zaista suštinsko, sama supstanca svega postojećeg. Ona je stvarnija i postojanija od same zemlje, kao što i osnova neke stvari mora biti postojanija od same stvari. To je reč „koja ostaje doveka“ (1. Pet. 1,23), i zato onaj koji u nju veruje nikad neće biti u gubitku.

Doći će vreme kad će se „sva zemlja ljuljati kao pijan čovek, i premestiće se kao koliba“ (Isa. 24,19.20); tada će svako ostrvo pobeći, i planine se prevaliti u srce morima. Ali, čak i u tom teškom vremenu hrišćani će moći da kažu: „Bog nam je utočište i sila, pomoćnik, koji se u nevoljama brzo nalazi. Zato se nećemo bojati.“ (Psalam 46,1.2)

GRAĐENJE NA REČI

„Svaki dakle koji sluša ove moje reči i izvršuje ih, biće kao mudar čovek, koji sazida kuću svoju na steni. I pade kiša i dođoše bujice, i dunuše vetrovi i navališe na onu kuću – i ne pade; jer beše utemeljena na steni. I svaki koji sluša ove moje reči a ne izvršuje ih, biće kao lud čovek, koji sazida kuću svoju na pesku. I pade kiša i dođoše bujice, i dunuše vetrovi i navališe na onu kuću – i pade, i pad njen beše veliki.“ (Matej 7,24-27 – Čarnić)

Hristos je stena. O starom Izrailju čitamo da je narod onog doba pio „iz duhovne stene koja ih je pratila (išla sa njima), a ta stena beše Hristos“ (1. Kor. 10,4). Psalmista kaže: „On je stena moja i u Njemu nema nepravde“ (Psalam 92,15 – eng. prev). Za one koji Ga prihvate kao svoj mir, rečeno je: „niste više tuđinci i došljaci, nego ste sugrađani svetih i domaći Božji nazidani na temelju apostola i proroka, a ugaoni temelj je sam Hristos.“ (Efe. 2,19.20 – Čarnić)

Nismo nazidani na apostolima i prorocima, već na temelju na kojem su i oni zidali, jer „niko ne može da postavi drugi temelj, sem onoga koji je postavljen, a to je Isus Hristos“ (1. Kor. 3,11 – Čarnić).

Prema rečima samog Hrista u propovedi na gori (blaženstva), mi gradimo na steni slušajući i izvršujući Njegove reči. Božja reč je „bogom nadahnuta“ (vidi 2. Tim. 3,16), pa je stoga puna Njegovog života. „Vera, dakle, potiče od propovedi, a propoved biva Hristovom rečju“ (Rim. 10,17)

– Čarnić); Hristos boravi u srcu posredstvom vere, što znači da reč ima Hrista u sebi, zato ona donosi Hrista u srce. Čovečja reč stoji umesto čoveka. Ona je vredna taman toliko koliko i on sam. Ako se radi o nekom čije je karakter bezvredan, njegova reč ništa ne vredi; ali, ako je to neko častan i kad takav čovek nešto obeća, onda njegova reč vredi onoliko koliko i on, ili onoliko koliko on može da učini. Reč predstavlja osobu. Kaže se da ono što gospodar čini, to će i njegove sluge činiti iz poslušnosti prema njegovoj reči. Dakle, Božja reč stoji umesto Njega samog. Sve ono što je vredno kod Boga, vredno je i u Njegovoj reči. Ona Ga predstavlja, jer je puna Njegovog života.

Avram je divan primer zidanja na Hristu putem vere u Njegovu reč. Bog je obećao Avramu, i kao sva druga Božja obećanja, i ovo je bilo u Hristu. Čitamo sledeći zapis o Avramu: „I poverova Avram Bogu, a On mu primi (uračuna) to u pravdu“ (1. Moj. 15,6).

Ima nešto veoma čudno u izrazu: „poverova... Bogu“. Reč koja je ovde prevedena sa „poverova“ potiče od jevrejske reči „Amin“. Reč „Amin“ je gotovo identičan oblik izgovora, kako ona zvuči na jevrejskom jeziku. Reč nije prevedena već je samo prenet u druge jezike. Dakle, radi se o jevrejskom izrazu koji je samo prenet u prevode Biblije na raznim jezicima: grčkom, latinskom, francuskom, nemačkom, španskom, danskom, engleskom, itd. Svi ovi jezici imaju isto „Amin“.

Koren ove reči upućuje na pojam čvrstine. Ideje postojanosti i stabilnosti obuhvaćene se u ovoj reči. Postoji mnogo definicija same reči, ali sve one podrazumevaju pomenutu ideju. Jedna od definicija je „graditi“, ili „zavisiti od nečega/nekoga“. Dakle, Avram je bukvalno gradio na Bogu i to mu se računalo kao pravednost. To se podudara sa idejom da je Božja reč temelj. Osnovna zamisao, koja potiče iz samog korena reči „Amin“ i podrazumeva nešto supstancijalno na čemu se može zidati, zadržana je i u našem svakodnevnom govoru. Za nekog čoveka mi obično kažemo: „Na njega možeš da se osloniš“³. To znači da na njega možeš da staviš teret svoje sopstvene težine. Ako bi to bila istina o tom čoveku, koliko se onda mnogo više to može reći za Boga! Možemo se osloniti i odmoriti na Njegovoj reči, jer će nas ona uvek nositi.

Sve to daje jednu daleko bolju i širu predstavu o biblijskom pojmu verovanja u odnosu na ono što se obično pod tim pojmom podrazumeva. Ljudi obično misle da verovati ne znači mnogo više od klimati glavom u znak pristanka. No, verovati Gospodu je daleko više od ovoga. To znači držati Božju reč za najpouzdaniju stvar u univerzumu, i položiti celu dušu i sve nade na nju, čak i kad se sve drugo suproti ovoj reči. To dalje znači hodati i na takvom mestu gde naizgled ništa ne postoji, samo zato što je tu Gospodnja reč, sa svešću da je upravo ta reč čvrst temelj. Pesnik Vitir (Whittier) ovako je to izrazio:

„Ništa ispred, ništa iza:
koraci vere
spuštaju se u prividnu prazninu
I tu ispod oni nalaze Stenu.“

Kada je Gospod rekao Petru: „Dođi!“ (Mat. 14,29 – eng. prev), dok je On sam hodao po vodi, Petar je izašao iz čamca i krenuo ka svom Gospodu. Suprotno je zakonima prirode da čovek hoda po vodi. Nemoguće je da voda drži čoveka na površini. Šta je to onda održavalo Petra? Bila je to reč: „Dođi!“ Kad Bog izgovori reč, ono što ta reč opisuje nalazi se u njoj; i tako, kada je Isus rekao Petru: „Dođi!“, sila koja je bila neophodna Petru da dođe, nalazila se u samoj Isusovoj reči. Na toj reči je Petar hodao, sve dok je hodao. Kada je počeo da gleda unaokolo, u žestoke talase, istog trena počeo

³ Od njega možeš da zavisish – bukvalni prevod – *prim. prev.*

je da tone. Zašto? Zato što je u tim momentima zaboravljao tu reč, a mislio samo na vodu. Čim je napustio reč, počeo je da propada u dubinu, jer voda nema silu da ga održi na površini. Samo je Božja reč mogla da ga nosi iznad vode. Da je Gospodnja reč upućena Petru glasila da ovaj treba da hoda po vazduhu, Petar je to mogao isto tako lako da učini, kao što je hodao po vodi. Božja reč je Iliju uznela na nebo, i to isto će učiniti sa svima koji shvate njenu silu.

Zapazite, međutim, činjenicu da je Avram zidao na Gospodu, a da mu je to primljeno kao pravednost. Gospod nikada ne čini grešku u svom prosuđivanju. Kada je Avramova vera bila uračunata kao pravednost, to je zato što je ona zaista bila pravednost. Kako to? Jednostavno. Avram je zidajući na Gospodu, zidao na večnoj Pravednosti. „...Pravedan (je) Gospod i... nema u njemu nepravde“ (Psalam 92,15). Avram je postao jedno sa Gospodom, tako da je Božja pravednost postala njegova sopstvena pravednost.

„Reči su Gospodnje reči čiste, srebro u vatri očišćeno od zemlje, sedam puta pretopljeno“ (Psalam 12,6). Zato onaj ko gradi na Steni Isusu Hristu, prihvatajući živom verom Njegovu reč, zapravo gradi na proverenom temelju. U tom smislu čitamo:

„Odbacite, dakle, svaku zloću i svaku prevaru, i licemerstva, i zavisti, i sva klevetanja, kao novorođena deca budite željni duhovnog, pravog mleka reči, da njim uzrastete za spasenje, ako ste ‘okusili da je Gospod dobar’. Prilazite k njemu, živom kamenu, koji su, doduše, ljudi odbacili, ali je pred Bogom izabran i dragocen, pa se i sami kao živo kamenje uzidajte (u koji ste i vi sami kao živo kamenje uzidani – eng. prev) u duhovni dom, u sveto sveštenstvo, da posredstvom Isusa Hrista prinesete duhovne žrtve koje su Bogu ugodne. Zato u Pismu stoji: ‘Evo postavljam ugaoni kamen na Sionu, izabran i dragocen, i ko u njega veruje neće se postideti.’“ (1. Pet. 2,1-6 – Čarnić)

Snaga ovih reči ne vidi se jasno sve dok ne pročitamo stihove iz Pisma koje je citirao apostol. U vezi s ovim, prisećamo se i Spasiteljevih reči sa gore blaženstva, koje smo već ranije pomenuli, pa odmah zatim čitamo stihove iz knjige proroka Isaije:

„Zato ovako veli Gospod Gospod: Evo, ja mećem u Sionu kamen, kamen izabran, kamen od ugla, skupocen, temelj tvrd; ko veruje neće se plašiti (žuriti – eng. prev. KJV). I izvršiću sud po pravilu i pravdu po merilima (Učiniću pravicu pravilom, pravednost merilom – Šarić); i grad će potrti lažno utočište i voda će potopiti zaklon. I vera vaša sa smrću uništiće se, i ugovor vaš s grobom neće ostati, a kad zađe bič kao povodanj⁴, potlačiće vas. Čim zađe, odneće vas, jer će zalaziti svako jutro, danju i noću, i kad se čuje vika, biće sam strah (samo će strah učiniti da razumete poruku – eng. prev).“ (Isaija 28,16-19)

Hristos je proverena Stena. Pravednost je Njegova čvrstina. Njegov karakter je savršeno istinit i pravedan. Sotona je istrošio sve svoje umeće pokušavajući da ga navede na greh, ali bez uspeha. Hristos se pokazao kao siguran temelj. Mi gradimo na Njemu verujući u Njegovu reč, kao što je On sam to objasnio. Poplave će sigurno doći. Olujni bič udariće i oboriti svaki zaklon načinjen od laži i svakoga ko je zidao na lažnom temelju. Kuća sazidana na pesku sigurno će doživeti krah. Kad oluja počne da besni, svi koji su živeli u laži i od toga napravili svoj zaklon, pobeći će u pokušaju da spasu

⁴ *Povodanj* – poplava – prim. prev.

sopstveni život, jer će njihov temelj početi da se urušava; ali, poplava će ih ipak stići. To je slika koju daju dva biblijska navoda.

Međutim, bitno drugačije će biti sa onima koji zidaju na Steni vekova. Ovaj siguran oslonac izdržaće svaki udar. Ništa ga ne može pomeriti. Oni koji su zidali na Njemu neće biti u žurbi i pometnji. Oni su se ranije već mnogo puta uverili da je to siguran zaklon, tako da sada mogu mirno da posmatraju oluju koja dolazi. Oni ne moraju da beže u panici da bi spasavali svoje živote. Zidajući na steni, oni su toliko sigurni koliko i sama stena. Zašto? Zato što su zaista deo same stene, jer ta stena izgrađuje sve one koji na njoj grade. Slušajte reči apostola:

„I sad vas predajem Bogu i njegovoj blagodatnoj⁵ reči, koja može da vas izgradi (nazida) i obezbedi nasledstvo među svima osvećenima.“ (Dela 20,32 – kombinacija prevoda Čarnić-ingleski)

Kad neko zida na Steni, ta Stena koja je živa, urasta u njega, tako da temelj i građevina postaju jedan komad, celina. Ovo je potvrđeno mnogim citatima iz Pisma. Pomenućemo samo neke:

„Jer i onaj koji osvećuje i oni koji se osvećuju – svi su od jednoga; zbog toga se ne stidi da ih naziva svojom braćom.“ (Jev. 2,11 – Čarnić)

„Tako, dakle, niste više tuđinci i došljaci, nego ste sugrađani svetih i domaći Božji nazidani na temelju apostola i proroka, a ugaoni temelj je sam Hristos, na kome je sva zgrada sastavljena te izrasta u sveti hram u Gospodu, na kome se i vi u Duhu zajedno uzidujete u stan Božji (za stan Božji u duhu – eng. prev).“ (Efe. 2,19-22 – Čarnić)

„Prilazite k njemu, živom kamenu, koji su, doduše, ljudi odbacili, ali je pred Bogom izabran i dragocen, pa se i sami kao živo kamenje uzidajte (u koji ste i vi sami kao živo kamenje uzidani – eng. prev) u duhovni dom, u sveto sveštenstvo, da posredstvom Isusa Hrista prinesete duhovne žrtve koje su Bogu ugodne.“ (1. Pet. 2,4,5 – Čarnić)

„Kako dakle primiste Gospoda Isusa Hrista, onako živite u njemu, ukorenjeni i nazidani u njemu, i utvrđeni verom (utvrđeni u veri – eng. prev).“ (Kol. 2,6,7 – Bakotić)

Ovde smo iskombinovali sliku kuće sa slikom o biljci. To je sasvim prirodno jer je stena na kojoj gradimo živi kamen koji daje život onima koji su na njoj nazidani, tako da i oni kao živo kamenje rastu (izrastaju) u živu građevinu. Druge dve stilske figure kombinuje apostol Pavle: „vi ste Božja njiva, Božja građevina“ (1. Kor. 3,9 – Bakotić). Ovo je takođe vrlo lepo pokazano u ohrabrenju koje je Josafat dao Izrailju kada su, na Božju zapovest, išli u pohod na daleko nadmoćnijeg neprijatelja, verujući Njegovoj reči i obećanju da će se On boriti za njih:

⁵ **Blagodat** – Božija *nezasluziva* milost i naklonost (ne može se zaslučiti bilo čim. Nije pravilna upotreba reči *nezasluzena* jer ona u svom značenju ostavlja mogućnost da se milost zasluži, što nije moguće u slučaju blagodati).

Iako reči **milost** i **blagodat** imaju slično značenje, one nisu isto. Osnovna razlika bi se mogla izraziti u sledećem: **milost** predstavlja Božije kažnjavanje u mnogo manjoj meri nego što naši gresi zaslužuju, a **blagodat** predstavlja Božije blagoslove uprkos činjenici da ih ne zaslužujemo. **Milost** je oslobođenje od osude u punoj meri ili od osude u potpunosti. **Blagodat** je pružanje naklonosti prema nedostojnima. **Blagodat** je širi pojam od **milosti** koje predstavlja samo jedan njen deo.

Na žalost, u svim poznatijim hrvatskim prevodima i Savremenom srpskom prevodu prevodioci nisu pravili razliku u značenju između ova dva pojma tako da su i **blagodat** prevodili rečju **milost**, što je pogrešno – *prim. izdavača*

„A ujutru ustavši rano izadoše u pustinju Tekujsku. A kad izlažaše, stade Josafat i reče: Čujte me, Judejci i Jerusalimljani; verujte Gospodu Bogu svojemu i bićete jaki (utvrđeni – eng. prev), verujte prorocima Njegovim i bićete srećni.“ (2. Dnevnika 20,20)

I ovde, kao što smo to videli u Avramovom slučaju, reč „verujte“ izvedena je iz reči „Amin“. Reč „ustanoviti“, „zasnovati“, takođe je jedan od oblika iste reči – „Amin“. Kada se sve ovo uzme u obzir, ovaj tekst se lako može prevesti na sledeći način: „Gradite na Gospodu, Bogu vašem, pa ćete i vi biti izgrađeni.“

PORUKA UTEHE

U prilog navedenim činjenicama samo će još jedna pojedinost biti predstavljena da bi pokazala utehu i nadu sadržanu u objašnjenim istinama. Četrdeseto poglavlje Isaije u celini je poglavlje utehe. Ono počinje rečima: „Tešite, tešite narod moj, govori Bog vaš.“ Zatim sledi čvrsto uveravanje o oprostaju, a posle toga je zapisana naročita poruka data preko glasa koji više u pustinji. Ta poruka je sila Božje reči, u kontrastu sa slabošću čoveka. „Glas govori: Viči. I reče: Šta da vičem? Da je svako telo trava i sve dobro njegovo kao cvet poljski. Suši se trava, cvet opada kad duh Gospodnji dune na nj; doista je narod trava. Suši se trava, cvet opada; ali reč Boga našeg ostaje dovek.“ (stihovi 6-8)

Zatim je data ilustracija sile koju poseduje reč. Činjenice o stvaranju, kao i Božja sila, upoređuju se sa čovekovom slabošću. Nakon ovoga slede ovi divni stihovi: „S kim ćete me dakle izjednačiti da bih bio kao on? veli Sveti. Podignite gore oči svoje i vidite; ko je to stvorio? Ko izvodi vojsku svega toga na broj i zove svako po imenu, i velike radi sile Njegove i jake moći ne izostaje nijedno?“ (Isa. 40, 25.26)

Ovde smo još jednom suočeni s istinom da Bog održava nebesa i da je Njegova sila ta koja čini da nebeska tela ostanu na svome mestu. Bez Božje direktne intervencije sve bi se pretvorilo u kaos. U stihovima koji slede ove istine su predložene Božjem narodu kao naročita uteha: „Zašto govoriš, Jakove, i kažeš, Izrailju: Sakriven je put moj od Gospoda, i stvar moja ne izlazi pred Boga mog? Ne znaš li? Nisi li čuo da Bog večni Gospod, koji je stvorio krajeve zemaljske, ne sustaje niti se utruđuje⁶? Razumu Njegovom nema mere. On daje snagu umornom, i nejakom umnožava krepost.“ (Isa. 40,27-29)

Kakva je to lekcija poverenja! „Jednom reče Bog i više puta čuh, da je krepost u Boga. I u Tebe je, Gospode, milost; jer Ti plaćaš svakome po delima njegovim.“ (Psalam 62,11)

To je sila koja održava nebo i čini da zvezde i planete ostanu na svom utvrđenom kursu. Upravo tu svoju silu Bog daje onima koji su „umorni“ i „nejaki“, samo ako Mu oni veruju. Neka svaka obeshrabrena i utučena duša provede neko vreme u razmišljanju o nebu, povezujući s tom slikom stihove koje smo naveli, pa će moći bolje nego ikad da razume šta je apostol Pavle mislio kada je rekao: „Ojačani svom snagom, u skladu s Njegovom slavnom moći, za strpljenje i dugo podnošenje, i to s radošću.“ (Kološanima 1,11 – eng. prev)

Šta sve to što je rečeno ima za cilj? Cilj je da shvatimo silu koja je u Božjoj reči. Jer se silom Njegove reči sve stvoreno održava. To je reč Gospodnja kojom je sve stvoreno. Ova reč stavljena je u žižu naše pažnje u prvom delu poglavlja, u kontrastu sa slabim telom⁷, i prikazana je kao reč koja zauvek ostaje. Sada pročitajte celo četrdeseto poglavlje proroka Isaije, a posebnu pažnju posvetite stihovima 6-8 i 26. Zatim pročitajte komentar apostola Petra na ove stihove: „Jer niste preporođeni

⁶ *Utruduje* – umara – prim. izdavača

⁷ Prirodom stvorenih živih bića – prim. prev.

propadljivim semenom nego nepropadljivom, živom i postojanom rečju Božjom. Jer je svako telo kao trava, i svaka slava čovečija kao cvet travni; osuši se trava i cvet njen otpade, ali reč Gospodnja ostaje doveka“ (1. Pet. 1,23-25 – kombinacija prevoda Karadžić-Čarnić). Ovde imamo navod iz četrdesetog poglavlja knjige Isajijine koji se odnosi na Božju reč koja sve stvara i sve održava. To je živa reč, koja je sama po sebi život i snaga svega postojećeg. Uzmite sve rečeno kao celinu, pa na kraju pročitajte zaključne reči apostola Petra: „A to je reč koja vam je kao evanđelje objavljena“ (1. Pet. 1,25 – Čarnić). Jevanđelje je, dakle, stvaralačka sila Božja, primenjena na čoveka. Svako jevanđelje koje izostavlja stvaranje, ili koje ne propoveda Božju stvaralačku silu, koja se vidi na svemu što je On stvorio, svako jevanđelje koje ne teši ljude upravo kroz tu silu, pozivajući ih da uvek održavaju svest o ovoj sili kao o svom jedinom izvoru snage – svako takvo jevanđelje predstavlja neko „drugo jevanđelje“ i zapravo ne može ni biti nazvano jevanđeljem, jer nema drugoga osim onog pravog.

Upravo je to pouka koja se mora naučiti „u početku“. Onaj ko je nauči, novo je stvorenje u Hristu i spreman je da uči o onome što sledi; naime, o lekciji duhovnog rasta. S ovim divnim istinama u umu, kako samo besmisleni mogu biti strahovi koje ljudi često ispoljavaju: „Bojim se da ako započnem hrišćanski život, neću biti u stanju da ga održim.“ Naravno da nećeš biti u stanju da to učiniš. Ti si bez snage, ali pomoć leži u Onom koji je silan. On je u stanju da te održi u uspravnom položaju i da te podupire sve do kraja. „Koje sila Božja čuva verom za spasenje, spremno da se otkrije u poslednje vreme.“ (1. Pet. 1,5 – Čarnić)

Stoga: „A onome koji može da vas sačuva od spoticanja i da vas postavi neporočne (bez greha/mane) u klicanju pred svoju slavu, jedinom Bogu spasitelju našem posredstvom Isusa Hrista Gospoda našega, slava, veličanstvo, sila i vlast pre svakog vremena i sad i u sve vekove, Amin.“ (Juda 24.25 – Čarnić)

NEKA BUDE SVETLOST

„I reče Bog: Neka bude svetlost. I bi svetlost. I vide Bog svetlost da je dobra; i rastavi Bog svetlost od tame.“ (1. Moj. 1,3.4)

Do tog trenutka bila je tama nad bezdanom. Ne radi se o tami koju mi poznajemo; jer i u najgušćoj tami u kojoj se čovek ikada našao (sa mogućim izuzetkom one tame koja je kao jedno od zala zadesila Egipat), uvek je bilo bar neke male svetlosti. Neka majušna svetlost prodire kroz tamu čak i kada je noć crna i kada se ni mesec ni sunce ne pojavljuju; međutim, tama na početku, o kojoj govori Biblija, bila je takva da to čovek čak ne može ni da zamisli, jer svetlost još uvek nije bila stvorena.

Iz te duboke tame Bog je zapovedio svetlosti da zasija. Apostol baš tako i kaže: „Bog koji je rekao (zapovedi – eng. prev) da svetlost zasvetli iz tame“ (2. Kor. 4,6 – Čarnić). Na ovaj način mi smo ponovo dovedeni u položaj da zapazimo čudo stvaralačke moći. Bog ne radi kao čovek. Čovek mora da ima materijal pre nego što njegove ruke ma šta naprave. Bog nema takva ograničenja. Potpuno ništavilo je sasvim pogodno za postizanje Njegovog cilja, kao što bi to moglo da bude i sve drugo. „Nego je Bog izabrao ono što je pred svetom ludo - da time posrami mudre, i što je slabo pred svetom, to je Bog izabrao - da posrami jako, i što se u svetu smatra neplemenitim i prezrenim Bog je izabrao, i ono što se smatra za ništa - da uništi ono što važi kao nešto, da se niko ne pohvali pred Bogom“ (1. Kor. 1,27-29 – Čarnić). To je tako učinjeno nas radi, da bi mi mogli da naučimo da

svoje poverenje stavimo na Njega.

Znači, kad Bog želi da napravi svetlost, On učini da ona zasja iz tame. Možemo li reći da Bog pravi svetlost od tame⁸? To ne bi bilo neistinito, jer Bog ima tu moć. „Kažem li: Zaista, mrak će me pokriti; čak i noć što je oko mene svetlost će biti, tmina me neće sakriti od Tebe; i ona sija kao dan. Mrak i svetlost, oboje je Tebi isto“ (Psalam 139,11.12 – eng. prev). Tešeci svoj narod u vremenu nevolje, Gospod kaže: „I vodiću slepe putem koji nisu znali; vodiću ih stazama koje nisu znali; obratiću pred njima mrak u svetlost i šta je neravno u ravno. To ću im učiniti, i neću ih ostaviti.“ (Isa. 42,16)

Ništa nije teško Gospodu. On sam je izvor svih stvari. Mudra duša vidi Boga u svim Njegovim delima. On je samoga Sebe izrazio kroz sva stvorena dela. Sve nosi Njegov lični pečat. Velika tama koja je pokrila neznabožački svet došla je upravo kao posledica izopačenja ove istine. Umesto da u svemu vide Božju silu, oni su počeli da govore kako je sve bog. Tako su istinu Božju okrenuli u laž. Istina je da od Boga sve dolazi. Bog može da učini da iz tame zasja svetlost, jer je On sam svetlost. „I ovo je vest koju smo čuli od njega i vama javljamo - da je Bog svetlost i u njemu nema nikakve tame.“ (1. Jov. 1,5 – Čarnić)

Dok proučavamo predmet stvaranja, ne zaboravimo da je Hristos Tvorac. On je Mudrost Božja i Sila Božja. On je bio taj koji je stvorio svetlost. Učinio je to stvorivši je od sebe samoga, jer su u Njemu sve stvari sazdate. Istina da je Hristos svetlost sveta ne važi samo u duhovnom smislu. Svetlost koja raduje oči svih ljudi na ovom svetu, svetlost je koja se na njih od Hrista izliva. Vidljive pojave treba da nas pouče o onome što je nevidljivo. Posmatrajući prirodu, mi treba da razumevamo ono što je duhovno. Svetlost kao fizička pojava obasjava svet i ona je tako sazdana da za nas predstavlja pouku o tome da je Bog svetlost i da od Njega isijava duhovna svetlost, besplatna, obilna i svima namenjena, kao i u slučaju fizičke svetlosti. Pa ipak, piše i sledeće. „U tami sjaji videlo (svetlost) pravednicima“ (Psalam 112,4), da bi na to Bog mogao da doda: „Nemoj mi se radovati, neprijateljice moja; ako padoh, ustaću; ako sedim u mraku, Gospod će mi biti videlo.“ (Mihej 7,8)

Hristos je svetlost sveta. Kada je On došao u Galileju, čitamo da su se tada ispunile reči proročanstva koje se odnose na ovu oblast: „Zemlja Zavulonova i zemlja Neftalimova, prema moru, preko Jordana, Galileja mnogobožačka, narod koji sedi u tami vide veliku svetlost, i onima što sede u zemlji i senci smrti, njima svetlost sinu“ (Mat. 4,15.16 – Čarnić). Greh je tama. On dolazi od princa tame i donosi tamu. Božja reč je svetlost; ali to je, praktično, bilo sakriveno od ljudi u vreme kada je Gospod trebao da dođe na zemlju. Ljudi, mudri u svojoj uobraženosti preuzeli su pravo da „tumače“ Božji zakon, i kao posledica toga zakon je bio zaklonjen. Oni su odneli sa sobom ključ znanja. Isto to se ponovilo u periodu srednjeg veka, poznatom kao mračni vek, jer je u to vreme Biblija bila zabranjena knjiga. Nju su držali bukvalno vezanu u manastirskim ćelijama, tako da njeni zraci nisu mogli da obasjavaju narode. Ljudi su tumarali za svetlošću, ne znajući na koju stranu da krenu. Znanje o Bogu bilo je u velikoj meri odstranjeno sa zemlje, čak i kad je reč o sveštenicima čije usne je trebalo da čuvaju znanje. Oni nisu ništa više znali o živoj proročkoj reči. Sotona je podstakao pogrešne ideje o Bogu i Njegovom pravu da vlada.

Hristos, Svetlost sveta došao je u mrak sličan ovome. Za one koji su sedeli u mraku, zasjala je svetlost. Svetlost je zasjala u tami i „tama je nije obuhvatila“ tj. nije je nadvladala. Ništa ne može da zaustavi tu svetlu, živu Svetlost. Dok su ljudi pipali u mraku ne nalazeći put istine, svetlost Hristovog života zasijala je u toj tami i pokazala im stazu. Sve je to stari Simon sagledao dok je u svojim rukama držao bebu Isusa, rekavši: „Jer, moje oči su videle tvoje spasenje, koje si pripremio pred

⁸ U smislu: iz tame – *prim. prev.*

očima svih naroda, svetlost za prosvetljenje pagana i na slavu svoga naroda, Izraela.“ (Luka 2,30-32 – SSP)

SVETLOST ŽIVOTA

Kao što je greh tama, on je isto tako i smrt. „Stoga, kao što je posredstvom jednoga čoveka greh ušao u svet, a grehom smrt, tako je smrt prešla na (nadvila se nad – eng. prev) sve ljude, jer su svi zgrešili“ (Rim. 5,12 – Čarnić). „Jer telesno stanje uma je smrt“ (Rim. 8,6 – eng. slobodniji prevod). „...A greh, kada sasvim uzraste, donosi smrt“ (Jakov 1,15 – revidirana KJV); jer „žalac smrti je greh“ (1. Kor. 15,56). Greh i smrt dolaze od sotone, jer on je taj koji poseduje silu smrti. Zato nam je rečeno da naš rat nije s krvlju i mesom, nego sa vladarima tame ovoga sveta. Tama ovog sveta je tama greha. To je ujedno i tama koja potiče od senke smrti. Svi koji borave u grehu, borave u senci smrti; svetlost koja se njima javlja, svetlost je koja potiče od Hristovog bezgrešnog života.

Kao što je greh smrt, tako je pravednost život. „Duhovnost je život“ (Rim. 8,6 – eng. prev). Biti duhovan znači imati um Duha Božjeg tj. Njegov život i Njegovu pravednost. Dalje, to znači imati Božji zakon u svom umu, „jer znamo da je zakon duhovan“ (Rim. 7,14 – Čarnić). Jedino svetlost može da odagna tamu. Isto tako, jedino pravednost može da odagna greh; i samo život može da nadvlada smrt.

Ljudski život, međutim, ne može da ostvari pobedu nad smrću, jer je i on sam smrt. Greh je prirodno u srcu čoveka. „Jer iznutra iz ljudskog srca izlaze zle misli, blud, krađe, ubistva, preljube, lakomstva, zloće, prevare, raspojasanost, zavist, hula, oholost, bezumlje. Sva ova zla izlaze iznutra i čine čoveka nečistim.“ (Marko 7,21-23 – Čarnić)

Srce je, takođe, i sedište života, „jer iz njega izlazi život“ (Priče 4,23). Dakle, ako je greh smrt, a greh u svojim raznovrsnim oblicima izlazi iz srca, sledi da je sam izvor čovekovog života zatruvan smrću. Ljudski život je živa (živeća) smrt. Apostol Pavle, oplakujući krajnju grešnost ljudske prirode, s bolom kaže: „O, nesrećan li sam ja čovek! Ko će me izbaviti od tela ove smrti“ (Rim. 7,24 – kombinacija prevoda KJV-Bakotić).

Pošto pravednost, i samo ona, jeste život, čovek ne može imati nadu za život, ako bi računao na sebe samog, jer u sebi ne nalazi ništa od te pravednosti. „Dobar čovek iz dobre riznice srca svoga iznosi dobro, a zao čovek iz zle riznice srca svoga iznosi zlo“ (Luka 6,45 – Bakotić). Po prirodi stvari, čovek u svom srcu ima samo zlo, i zato može da iz njega iznese samo ono što je zlo. Pismo iznosi obilje dokaza za to. Dopuslimo mu da nam kaže svoju priču o ovome:

„Svi su zgrešili i tako su lišeni slave Božje“ (Rim. 3,23 – Čarnić). „Svi su skrenuli, svi su zajedno postali beskorisni; nema toga koji čini dobro, nema baš ni jednog“ (Rim. 3,12 – Čarnić). „Jer je telesan um neprijateljstvo protiv Boga; jer se on ne pokorava Bogu, niti to može. Zato, dakle, koji su u telu, ne mogu da ugone Bogu“ (Rim. 8,7.8). Ma koliko da neka probuđena duša želi da čini ono što smatra da je dobro, ona nema sopstvenu snagu da to i učini. „Telo žudi protiv Duha, a Duh protiv tela. Jer, to dvoje se jedno drugom protive pa ne činite ono što biste hteli.“ (Galatima 5,17 – SSP)

Kako od zla jedino zlo može da proizađe, i čovekovo srce sadrži samo zlo, bilo bi poricanje Pisma tvrditi da čovek može sam od sebe da učini bilo kakvo dobro. Prvo zato što Pismo kaže da to nije moguće.

Drugo, ko god kaže da u čoveku ima ma kakve sile da učini bilo kakvo dobro, u potpunosti poriče da u čoveku ima i najmanje zla; jer u čoveku ne može prirodno da postoji nešto dobra i nešto zla. Isti izvor ne može u isto vreme da toči i slatku i gorku vodu. Malo otrovne vode otrovalo bi ceo izvor. „Zar ne znate da od malo kvasca sve testo uskisne“ (1. Kor. 5,6 – Čarnić). Tako dakle, ako u

čovjeku prirodno ima iole zla, on mora biti sav zao, kako to Pismo kaže. Kao zaključak sledi da ko god kaže da čovek sam po sebi može da čini dobro, ma koliko malo tog dobro bilo, on poriče da u njemu ima bilo kakvog traga zla. Ali, Hristos je izrekao istinu o čoveku ovim rečima: „Bez mene ne možete činiti ništa.“ (Jovan 15,5)

Treće, postoji još jedan mogući položaj u kome se može naći onaj ko tvrdi da sam od sebe može da čini dobro. Takva osoba zapravo tvrdi da može od zla da napravi dobro. Ima mnogo onih koji otvoreno tvrde da je zlo samo „dobro koje se nije dovoljno razvilo“. U podržavanju takvog stava oni se ništa ne razlikuju od onih koji misle da sami od sebe mogu da čine ono što je dobro. Reći da je zlo dobro koje samo treba da se razvije, predstavlja poricanje Svetog pisma koje za čoveka kaže da on u sebi nema dobra. I sam nagoveštaj ideje da greh može da se pretvori u nešto što je dobro, predstavlja uzdizanje iznad Boga, jer to ni On ne može da učini. Ako bi to učinio, porekao bi sebe samog, jer je On pravednost.

Samo je Bog dobar. To je ono što Pismo jasno kaže. Kada je Hristos bio na zemlji, „I kada iziđe na put pritrča jedan čovek, klekne pred njega i upita ga: dobri učitelju, šta da učinim da nasledim život večni? A Isus mu reče: što me nazivaš dobrim? Niko nije dobar osim jednoga Boga (osim jednoga, a to je Bog – eng. prev).“ Ako je samo Bog dobar, onda svako ko tvrdi da u sebi ima dobra, izjednačava sebe sa Bogom. Svako ko tako čini, praktično proglašava sebe Bogom.

Jasno je da ako čovek mora da dobije pravednost, on to mora da dobije odnekud spolja. U stvari, on mora biti stvoren kao drugi (novi – prim. izdavača) čovek. Mora imati život koji je sasvim drugačiji od njegovog prirodnog (urođenog) života. Ova misao se nazire u želji za „drugačijim životom“ o kojoj se često govori. To je ono što svako mora da iskusi. Problem nastaje stoga što mnogi pokušavaju da žive taj „drugačiji život“ uporedo sa starim životom greha, a to nije moguće. Da bi ljudi zaista živeli taj „drugačiji život“ koji se razlikuje od onog kojim su nekada živeli, neophodno je da ga najpre dobiju.

Iz poslednjeg navedenog teksta jasno je odakle se ovaj život može dobiti. Samo je Bog dobar. Njegov život je sam po sebi dobar. Božji život sastoji se od samog dobročinstva. Život je onakav kakvi su putevi osobe koja živi taj život. Božji putevi su pravi⁹. Božji zakon je izraz Njegovih puteva, jer čitamo: „Blago onima kojima je put čist, koji hode u zakonu Gospodnjem. Blago onima koji čuvaju otkrivenja njegova, svim srcem traže ga; koji ne čine bezakonja, hode putovima njegovim“ (Psalam 119,1-3). Njegovi su putevi toliko uzvišeniji od ljudskih, koliko su nebesa viša od zemlje.

Dakle, Božja pravednost je nešto što čovek može da ima. Spasitelj je rekao svojim učenicima: „Tražite prvo carstvo i pravednost njegovu“ (Mat. 6,33). Ali gde da tražimo? U Hristu, jer Bog je učinio da On bude naša „mudrost, pravednost, posvećenje i otkupljenje“ (1. Kor. 1,30 – SSP). U Njemu mi možemo biti učinjeni pravdom Božjom; a s obzirom na to da je Božja pravednost ujedno i Njegov život, nemoguće je da dobijemo Božju pravednost, a da pri tom nemamo i Njegov život. Ovaj život je u Hristu jer je Hristos Bog i Bog je bio u Hristu, pomirivši svet sa sobom. Jedini život koji je na ovom svetu savršeno pravedno proživljen, bio je Hristov život. Samo je Njegov život mogao u potpunosti da odoli grehu. „I znate da se on javio da ukloni grehe, a u njemu nema greha.“ (1. Jov. 3,5 – Čarnić). Hristov život je Božja pravednost. To je upravo ono što nama treba.

Međutim, čovek ne može da živi Božji život. Samo je Bog u stanju da živi svoj sopstveni život. Bila bi to krajnja drskost da ma ko pomisli kako bi mogao da živi Božji život. Ovaj život mora da se ispolji u čoveku da bi on uopšte mogao da ima pravednost, ali sam Bog mora da živi taj život. Apostol Pavle to ovako objašnjava: „Ja sam s Hristom razapet; ipak, ja živim; ali ne ja, nego je

⁹ Pravedni, ispravni, pravilni – *prim. prev.*

Hristos taj koji u meni živi; a život koji sada živim u telu, živim verom Sina Božjeg koji me je voleo i dao sebe za mene.“ (Gal. 2,20 – eng. prev)

Još jednom zapazite kako je čovek sklon da se uzdigne iznad Boga. S obzirom na to da je pravednost život i to Božji život, jasno je da, kada čovek tvrdi da sam po sebi ima život – da po prirodi sam poseduje princip koji nikako ne može da umre, u stvari kaže da on sam ima pravednost u sebi i time indirektno govori za sebe da je Bog. Na ovom mestu se ponovo susrećemo s čovekom bezakonja.

Fariseji su imali isto to osećanje i ono ih je sprečavalo da prihvate Hrista. Oni su „bili uvereni u sebe - da su pravedni“ (Luka 18,9 – Čarnić). Ispovedali su veru u večni život, s tim ciljem su istraživali Spise, ali je Hristos s tugom u srcu morao da im kaže: „nećete da dođete k meni - da imate život“ (Jovan 5,40 – Čarnić). Zašto Mu oni nisu prišli kako bi dobili život? Zato što su mislili da ga već imaju u sebi. Pravednost je život. Hristos je na ovaj svet došao sa samo jednim ciljem – da ljudima da život, jer su ga oni izgubili kroz greh. On daje svoj život nama i to nam donosi Njegovu pravednost. Jedini razlog zbog kojeg neko ne dolazi Hristu da dobije život jeste taj što misli da ga on već ima. Ponavljam, svako ko tvrdi da ima večni život bez Hrista, zapravo tvrdi da ima pravednost bez Hrista. Ovo dvoje prosto idu zajedno.

Hajde da pročitamo dva poznata teksta, kako bi ova misao još snažnije bila utisnuta u naš um. „Jer Bogu tako omile svet da je i Sina svog Jednorodnog dao, da nijedan koji ga veruje ne pogine, nego da ima život večni“ (Jovan 3,16). „Ti si Mu dao silu (vlast – srpski prevodi) nad celokupnim telom/celokupnom ljudskom prirodom (svakim telom, svim ljudima – srpski prevodi), da On podari večni život svima, koliko god si Mu ih dao, A ovo je život večni: da poznaju Tebe, jedinog pravoga Boga, i Isusa Hrista, koga si Ti poslao“ (Jovan 17,2.3 – eng. prev). „Zaista, zaista, kažem vam, ako ne jedete tela Sina čovečijeg i ne pijete krvi njegove, nemate života u sebi“ (Jovan 6,53 – Čarnić). „Kao što je mene poslao živi Otac, i ja živim zato što živi Otac (i ja živim kroz Oca – eng. prev), tako će i onaj koji mene jede živeti kroz mene“ (Jovan 6,57 – Čarnić). Ovaj život u ljudima je jedini izvor pravednosti. Moramo biti „učinjeni Božjom pravednošću u Njemu (u Isusu).“ (2. Kor. 5,21)

Ovaj život je naš posredstvom vere, jer će pravednici živeti verom. To ne znači da život o kojem je reč nije stvaran, već da se on može uzeti isključivo verom. Na isti način na koji je dobijen ovaj život, on se tako i održava. „Kako ste, dakle, primili Gospoda Hrista Isusa, tako u njemu živite (hodite – eng. prev)“ (Kol. 2,6 – Čarnić). Ljudi ne poseduju ovaj život kao svoje sopstveno pravo, i on nije nešto što imaju u svojoj sili. To je Božji život, a ne čovečji. „I ovo je svedočanstvo: Bog nam je dao život večni i ovaj život je u njegovom Sinu. Ko ima Sina ima život; ko nema Sina Božjeg, nema života“ (1. Jov. 5,11.12 – Čarnić). To je život Isusov, koji se otkriva u smrtnom telu (2. Kor. 4,11).

Taj život je svetlost ljudima. „Opet prozbori dalje Isus govoreći: ja sam svetlost sveta; ko ide za mnom, neće hoditi po tami, nego će imati životnu svetlost“ (Jovan 8,12 – Čarnić). Ovaj pravedni život dat je ljudima isto tako besplatno kao i dnevna svetlost. On je dat u takvom izobilju kao što je data i sunčeva svetlost; ima dovoljno za sve. Karakteristika svetlosti je da ona može da se umnožava. Na samo jednoj baklji može da se zapali stotine drugih, a da ona prva i dalje sija istom svetlošću kao ranije. Tako je i sa svetlošću Hristovog života. U Njemu je izvor života. Od njega dolazi život u izobilju. On može da podari život svakom čoveku na svetu, samo ako bi ga svi oni primili, i opet bi Njemu ostalo isto koliko je imao na početku. On u svakom čoveku može da živi u svojoj punini. Svako ko veruje dobija tu prednost da u njemu bude punina Hristovog života. Hristos nije razdeljen.

Oni koji sede u senci smrti, senci koju pravi greh, mogu da gledaju kako ta senka nestaje, ako

dopuste da u tami zasija svetlost. Ova svetlost treba da se pre kraja vremena ispolji u crkvi u svoj svojoj punini. Na taj način će Hristov život biti tako potpuno otkriven pred svetom, kao da je On lično prisutan na zemlji. Biće to barjak pod kojim će se hiljade sakupljati, kao na dan Pedesetnice. To je ona svetlost o kojoj govori prorok:

„Ustani, svetli se, jer dođe svetlost tvoja, i slava Gospodnja obasja te. Jer, gle, mrak će pokriti zemlju i tama narode; a tebe će obasjati Gospod i slava Njegova pokazaće se nad tobom. I narodi će doći k videlu tvom i ka svetlosti koja će te obasjati.“ (Isaija 60,1-3)

Sve to i još mnogo više od onog što može da izrazi pero osobe koja nema posebno nadahnuće, rečeno nam je jednostavnim rečima: „I reče Bog: Neka bude svetlost. I bi svetlost.“

DAN DRUGI

OBLACI SU PRAH OD NOGU NJегоVIH

„Potom reče Bog: Neka bude svod posred vode, da rastavlja vodu od vode. I stvori Bog svod, i rastavi vodu pod svodom od vode nad svodom; i bi tako. A svod nazva Bog nebo. I bi veče i bi jutro, dan drugi.“ (1. Moj. 1,6-8)

Na prvi pogled izgleda kao da je delo drugog dana bilo vrlo oskudno; ali, čovekove prve misli o Božjem delu su uvek veoma ograničene. Iz ovog kratkog zapisa može se naučiti predivna lekcija koja donosi utehu i nadu. Posao koji je ovoga dana obavljen, u Svetom pismu je opisan kao primer moćne Božje sile, i pomoći će da ostane zapamćeno da je Božja sila čovekova uteha.

Knjiga o Jovu sadrži neke od veličanstvenih opisa sile i veličanstva Božjeg. „On je razastro i sever nad prazninom, i zemlju obesio ni o čem. Zavezuje vode u oblacima svojim, i ne prodire se oblak pod njima“ (Jov 26,7.8). Ko bi ikad mogao da se umori posmatrajući oblake i njihove beskrajno raznolike oblike? Oni su stalni razlog za čuđenje. Kako li je samo uživanje razmišljati posle tih prizora o sili koju oni predstavljaju. Pomislite samo na nemerljivu količinu vode koju oni nose, da bi je izlili na žednu zemlju u određeno vreme! To je direktna i lična sila Gospodnja koja čini da ove vode padnu na zemlju u obliku kiše. Nauka nam delimično može objasniti, koji uslovi moraju da se steknu da bi kiša počela da pada, kao i da predvidi ovu pojavu sa izvesnom tačnošću. Međutim, sve to ne osporava činjenicu da je Bog taj koji lično zapoveda kiši da padne. Ima mnogo toga što je čovek primetio kada je reč o Božjem delanju i Njegovim delima, a još je više toga što tek treba da uoči. To Gospod očekuje od nas. „Čudesna je svoja učinio da se ne zaborave“ (Psalam 111,4). On, međutim, želi da ih primetimo da bi u njima videli Njega. Oni koji Božja dela posmatraju samo zato da bi ih pripisali bogu zvanom Priroda, kao da Gospod nema ništa s tim, proučavaju ovaj predmet bez ikakve koristi. Ono što ljudi nazivaju prirodom jednostavno je zapažanje o Božjim putevima. Nikada nije data bolja definicija od ove: „Zakoni prirode samo su Božje navike.“ Međutim, i kad iscrpi sve svoje veštine u posmatranju i proračunima, kada je reč o putevima Božjim, čovek još uvek mora da se seća da su sve to „samo rubovi Njegovih puteva, šapat je to samo, što čujemo o Njemu. I ko da razume grom svemoći Njegove?“ (Jov 26,14 – kombinacija Šarić-ingleski prevod). Ograničenom čoveku nije moguće da dokuči sve puteve beskonačnog Boga, i zato je ljudska nauka, čak i u svom najrazvijenijem stepenu, ipak ograničena.

Već smo naglasili da direktna i lična Božja sila uzrokuje kišu. Pročitajte sledeće reči:

„A Gospod je pravi Bog, živi Bog i večni car. Od srdžbe njegove zadrhti zemlja, narodi ne podnose gneva njegova. Ovako ćete o njima reći: Bogovi, koji nisu stvorili neba i zemlje, iščeznuće sa zemlje i pod nebom. On je stvorio zemlju snagom svojom, On je utemeljio svet mudrošću svojom, On je razastro nebo razumom svojim. Kad zaori glas Njegov, zašušte vode na nebu. On vodi oblake s krajeva zemlje, baca munje s daždnom, izvodi vihor iz odaja njegovih.“ (Jeremija 10,10-13)

Čemu treba da nas nauče ove reči? Kao i obično, treba da nam daju predstavu o sili Božje reči. To nije samo sila Božje reči, nego i mudrost Gospodnja, i sila kojom On u svom dahu izgovara nad nama reč pravednosti. Ponovo pročitajte tekst iz knjige o Jovu u dvadeset osmom poglavlju, koje je

jedno od najsavršenijih i najuzvišenijih literarnih kompozicija koje su ikada napisane ljudskim jezikom; iz poslednjeg dela ovog poglavlja navodimo sledeće reči:

„Otkuda, dakle, dolazi mudrost? I gde je mesto razumu? Sakrivena je od očiju svakog živog, i od ptica nebeskih zaklonjena. Pogibao i smrt govore: Ušima svojim čusmo slavu njenu. Bog zna put njen, i poznaje mesto njeno. Jer gleda do krajeva zemaljskih i vidi sve što je pod svim nebom. Kad davaše vetru težinu, i meraše vodu merom, kad postavljaše zakon daždu¹ i put munji gromovnoj. Još je onda vide i ogłosi je, uredi je i pretraži je. A čoveku reče: Gle, strah je Božji mudrost, i uklanjati se oda zla jeste razum.“ (Jov 28,20-28)

Psalmista nam kaže da je „dobrote Gospodnje ... puna zemlja“ (Psalam 33,5). Božja namera je da mi iz svega što postoji u prirodi izvlačimo pouke o Njemu i Njegovoj ljubavi. Neke od ovih pouka Božje sluge su dobijale tokom svih vekova. To je naročito važno za one svete ljude koje je Božji Duh pokrenuo da govore Njegove reči; oni su videli Boga u Njegovim delima. U našim danima, slično kao i u vreme antičkih filozofa, ljudi u svojoj mudrosti nisu želeli da Boga zadrže kao potporu svog znanja, nego su Ga izagnali iz svojih promišljanja. Zaista je mnogo onih koji proučavaju nebeske i zemaljske prirodne pojave i pri tom se do te mere dive sopstvenim dostignućima, skoro kao da su oni sami stvorili to što su otkrili, umesto da svoje divljenje poklone Bogu čija se moćna sila ispoljava u onome što je predmet njihovog istraživanja. Ljudi zaboravljaju da je sve to postojalo vekovima pre nego što su se oni rodili i zamišljaju da su njihova otkrića dovela u postojanje one stari i pojave koje su oni samo spoznali. Oni s prezrenjem govore o ljudima koji su pisali Sveto pismo, tvrdeći za njih da su živeli u vremenu koje je inferiorno u odnosu na naše, jer je u ono vreme „nauka“ bila toliko jalova i primitivna, pa su ljudi mislili kako su pojave koje vidimo u prirodi i od kojih zavisimo nastale kao direktna posledica Božje delatnosti. Međutim, daleko je bolje gajiti jednostavnost nego imati svu tu mudrost koja ne dolazi od Gospoda, niti vodi ka Njemu.

Ali, da pročitamo reči čoveka koji svakako nije naučnik, reči onoga čija je mudrost bila čudo vremena u kojem je živeo, čudo kojem se ceo svet divio. Ovom čoveku je sam Bog rekao: „Evo ti dajem srce mudro i razumno da takvog kakav si ti ni pre tebe nije bilo niti će posle tebe nastati takav kakav si ti“ (1. Car. 3,12). Za ovog čoveka nadahnuta Božja reč kaže:

„On beše mudriji od svakog čoveka ... i ime njegovo beše na glasu po svim okolnim narodima. I on je izgovorio tri hiljade poslovice i sastavio hiljadu i pet pesama. ... Govorio je i o drveću, od kedra na Livanu do isopa koji iz zidova niče; govorio je o životinjama, o pticama, o gmizavcima i o ribama. Iz svih naroda dolazahu ljudi da slušaju mudrost Salomonovu, od svih kraljeva na zemlji koji behu čuli o njegovoj mudrosti.“ (1. Car. 4,31-34 – Bakotić)

U svojim pričama ovaj mudrac mnogo govori o čudesnim delima Božjim. U jednoj od njih on na neposredan način kazuje o delu koje je izvršeno drugog dana stvaranja, povezujući to sa Božjom rečju, posredstvom koje je sve nastalo:

„Ko je izašao na nebo i opet sišao? Ko je skupio vetar u pregršti svoje? Ko je svezao vode u plašt svoj? Ko je utvrdio sve krajeve zemlji? Kako Mu je ime? I kako je ime Sinu

¹ **Dažd** – kiša – prim. izdavač

Njegovom? Znaš li? Sve su reči Božje čiste; On je štiti onima koji se uzdaju u Nj. Ništa ne dodaj k rečima Njegovim, da te ne ukori i ne nađeš se laža“ (Priče 30,4-6).²

Kiša koju je Bog uvezao u svoj plašt od gustih oblaka, i koja pada na Njegov glas – isti onaj glas koji izgovara mir i pravednost – predstavlja Božji залог Njegove spremnosti da nam oprostí naše grehe. Poslušajte ove svete reči ohrabrenja koje je izgovorio prorok Jeremija:

„Priznajemo, Gospode, zloću svoju, bezakonje otaca svojih, zgrešili smo Ti. Nemoj nas odbaciti radi imena svog; nemoj naružiti prestola slave svoje, opomeni se zaveta svog s nama, nemoj ga ukinuti. Ima li među taštinama u naroda koji da daje dažd? Ili nebesa, daju li sitan dažd? Nisi li Ti to, Gospode Bože naš? Zato Tebe čekamo, jer Ti činiš sve to.“ (Jer. 14,20-22)

Bog je Taj koji čini da kiša pada; zato ćemo se u Njega uzdati, s potpunim poverenjem da nas On neće prezrivo odbaciti, iako smo teško zgrešili, nego će oprostiti naše grehe radi svoje sopstvene reči.

OBLACI I PLJUSAK MILOSTI

Kao što mnogi ljudi osećaju strah kad vide kako se gomilaju oblaci na nebu, tako isto ima mnogo onih koji su bespotrebno zabrinuti kada se pojave oblaci u njihovom umu. Koliko smo često slušali kako ljudi pričaju o svojim ranijim iskustvima kada su imali osvedočenje da je blagoslov Božji na njima i radovali se zbog toga, ali ti oblaci koji su se u skorije vreme navukli, oterali su njihov mir! Postoje različiti načini da se gleda na oblake.

Možemo reći da su oblaci vrlo nepostojani i da sunce može da ih rasprši. Pošto Sunce pravednosti uvek sija, mi ne moramo da više da živimo ispod oblaka sumnje. Postoji i takvo iskustvo ljudi koji su se popeli iznad oblaka³; oni koji su imali to iskustvo, mogu da posvedoče da je to najslavnije mesto na kojem čovek može biti. Nikad ne bih mogao da zamislim scenu u kojoj bi se na veličanstveniji način ispoljila slava, od one kada sam se uspinjao istočnom stranom jedne planine. Naša grupa je osvojila vrh neposredno pre zalaska sunca, dok je dolina na drugoj strani bila pokrivena oblacima koji su s gornje strane bili obasjani sjajem zalazećeg sunca. Nije to samo bio divan prizor za ljudske oči, već i pouka koja se tako utisnula u naš um da je nikada nećemo zaboraviti.

Međutim, još bi snažnije morali da se sećamo da je Gospod usred oblaka, kada se oni podignu. „Gospod caruje: nek se raduje zemlja! Nek se vesele ostrva mnoga. Oblak je i mrak oko Njega; blagost i pravda podnožje prestolu njegovom (sud/rasuđivanje i pravednost mesto su gde boravi presto Njegov – eng. prev)“ (Psalam 97,1.2). Usred oblaka je Božji zakon bio dat ali s ljubavlju; i mi znamo da je „Njegova zapovest život večni“ (Jovan 12,50). Neka su oblaci gusti i mračni, mi ćemo ipak biti srećni jer je Bog još uvek tu. „Ogrnu se mrakom kao koprenom, prekri se tamnim vodama i oblacima tmastim“ (Psalam 18,11 – Stvarnost). Oblaci koji skrivaju Boga od našeg pogleda, za nas

² Istina koja je deo rabinske tradicije i po kojoj je Agur bilo poetsko ime za Solomona, uzeta je olako. Čak i ako je ova tradicija neutemeljena, vrednost i lepota ovog biblijskog citata ostaje nepromenjena – *prim. prev.*

³ Pisac je najverovatnije mislio i na letove balonom (pored osvajanja visokih planinskih vrhova) s obzirom da je živio u vremenu kada su avioni bili naučna fantastika, ili su u najboljem slučaju bili tek u početnoj eksperimentalnoj fazi – *prim. prev.*

su samo sigurnost Njegovog prisustva.

Iz oblaka dolazi kiša, a ona je simbol besplatne i izobilne milosti Božje. Kada nas Bog zove da od Njega kupimo vina i mleka, bez novca i cene – da Mu dođemo i pronađemo izobilje praštanja – On nam to potvrđuje sledećim rečima: „Jer kako pada dažd ili sneg s neba i ne vraća se onamo, nego natapa zemlju i učini da rađa i da se zeleni, da daje seme da se seje i hleb da se jede, tako će biti reč moja kad izađe iz mojih usta: neće se vratiti k meni prazna, nego će učiniti šta mi je drago, i srećno će svršiti na šta je pošaljem.“ (Isa. 55,10.11)

Kao što vode svezane u oblacima treba da nas podsete na moćnu Božju silu, one nas isto tako podsećaju i na Njegovo Jevanđelje milosti; jer ono je ništa drugo do sila Božja na/za spasenje. Jevanđelje je dobra vest spasenja od greha, i sve što govori o Božjoj sili, govori nam i o sili koju On poseduje i koristi da bi nam dao pravednost. „Rosite, nebesa, ozgo, i oblaci neka kaplju pravdom, neka se otvori zemlja i neka rodi spasenjem i zajedno neka uzraste pravda (pravednost); ja Gospod stvorih to“ (Isa. 45,8). Koristeći ovu istu stilsku figuru, prorok Osija kaže: „Sejte pravdu, žecete milost; orite krčevinu, jer je vreme da tražite Gospoda, da bi došao i podaždio vam pravdom.“ (Osija 10,12)

Tako iz sile koja je na delu kada oblaci liju kišu na zemlju, izvlačimo pouku o milosti koja će se naći na onima koji je prihvate, donoseći im „pljuskove blagoslova“.

O, klanjajte se Caru, sva nebeska veličanstva,
I zahvalno pevajte o Njegovoj ljubavi;
Štite naš i odbrano, Starešino dana,
Što nastava u krasoti, opasan hvalom.
Pričajte o moći Njegovoj i pevajte o blagodati Njegovoj.
Odeća mu je svetlost, baldahin nebo;
Njegova kola gneva gromovne oblake oblikuju
I mračan je put Njegov na krilima oluje;
izobilnu brigu može li jezik iskazati?
Ona diše u vazduhu i svetli u svetlosti;
Ona teče sa brežuljaka, silazi u dolinu,
I blago se pretvara u rosu i kišu.
Krhka deca praha, nejaka i slaba,
uzdaju se u Te, razočarati nas nećeš.
Milost Tvoja, kako nežna, kako čvrsta do kraja!
Naš Tvorče, Branitelju, Otkupitelju i Prijatelju!

DUGA OBEĆANJA

Bliža je veza između kiše i praštanja greha nego što to mnogi shvataju. Kada je Bog napravio zavet sa Nojem, obećavši da više neće uništiti zemlju potopom, rekao je:

„Evo znak zaveta koji postavljam između sebe i vas i svake žive tvori, koja je s vama do veka: Metnuo sam dugu svoju u oblake, da bude znak zaveta između mene i zemlje. Pa kad oblake navučem na zemlju, videće se duga u oblacima, i opomenuću se zaveta svog koji je između mene i vas i svake duše žive u svakom telu, i neće više biti od vode potopa da zatre

svako telo. Duga će biti u oblacima, pa ću je pogledati, i opomenuću se večnog zaveta između Boga i svake duše žive u svakom telu koje je na zemlji.“ (1. Mojsijeva 9.12-16)

Bog je rekao: „Metnuo sam dugu svoju u oblake.“ Kišna duga okružuje Božji presto. Kada je Jovan na ostrvu Patmos ugledao Božji presto koji se nalazi na nebu, zapazio je da „oko prestola beše duga po viđenju kao smaragd“ (Otk. 4,3). Prorok Jezekilj takođe je imao „Božje vizije“. U jednoj od njih on je ugledao „kao presto, po viđenju kao kamen safir, i na prestolu beše po obličju kao čovek. I videh kao jaku svetlost, i u njoj unutra kao oganj naokolo od bedara gore, a od bedara dole videh kao oganj i svetlost oko njega. Kao duga u oblaku kad je kiša, takva na oči beše svetlost unaokolo. To beše viđenje slave Božje na očima; i kad videh, padoh na lice svoje, i čuh glas Nekoga koji govoraše.“ (Jez. 1,26-28)

Shvatamo da kad Bog postavi svoju dugu među oblake, On zapravo na tom mestu postavlja Svoju sopstvenu slavu koja okružuje Njegov presto. To je duga obećanja, jer je On dao svoju reč, a Njegova reč je Njegova slava. Moleći da Bog oprostí svom narodu, Jeremija kaže: „Nemoj naružiti (osramotiti, obrukati – eng. prev) prestola slave svoje“ (Jer. 14,21). Da prekrši svoju reč, za Boga bi bilo isto što i da dugu svoje slave obesmisli, čime bi osramotio i svoj presto, jer ova duga je nešto što je sastavni deo slave Njegovog trona.

Iz proročanstava učimo da je duga u oblacima znak postojanosti Božje reči. Ona je čvrst zalag da potopa ne samo da više neće biti, nego i potvrda Božje milosti u Njegovom praštanju greha. Svome narodu Bog kaže:

„Zamalo ostavih te, ali s velikom milošću pribraću te. U malom gnevu sakrih za čas lice svoje od tebe, ali ću te večnom milošću pomilovati, veli Izbavitelj tvoj Gospod. Jer mi je to kao potop Nojev: jer kao što se zakleh da potop Nojev neće više doći na zemlju, tako se zakleh da se neću razgneviti na te niti ću te karati. Ako će se i gore pomaknuti i humovi se pokolebati, opet milost moja neće se odmaknuti od tebe, i zavet mira mog neće se pokolebati, veli Gospod, koji ti je milostiv.“ (Isa. 54,7-10)

Nek oblaci greha nikad ne budu tako gusti i preteći da zbog toga ne bismo mogli da vidimo Božju reč blagodat kako obasjava taj preteći mrak, otkrivajući u potpunosti pred našim pogledom dugu obećanja. Tada ćemo se setiti da je s Njim i oproštaj i da je Njegov strah ono što treba posedovati. Tako čak i mračni oblaci koji zemlju prekrivaju svojom senkom, mogu postati glasnici koji nam donose poruku utehe.

Vi, preplašeni sveti ljudi, ohrabrite se novom hrabrošću;
oblaci koji vas toliko plaše prepuni su blagodati,
i uskoro će se iz njih provaliti blagoslovi,
izlivajući se na vaše glave.

DAN TREĆI

„Potom reče Bog: Neka se sabere voda što je pod nebom na jedno mesto, i neka se pokaže suvo. I bi tako. I suvo nazva Bog zemlja, a zborišta vodena nazva mora; i vide Bog da je dobro“ (1. Mojsijeva 1,9.10). U poslednjem delu knjige o Jovu zapisano je da je Gospod, osvedočavajući patrijarha o njegovoj sopstvenoj slabosti i zavisnosti od Boga, učeći ga da pravednost dolazi jedino i samo od Boga, koristio upravo ovu sliku sabiranja vode kao ključan dokaz. „Ko je zatvorio more vratima, kad kao iz utrobe iziđe? Kad ga odeh oblakom i povih tamom? Kad postavih za nj uredbu svoju i metnuh mu prevornice i vrata. I rekoh: dovde ćeš dolaziti a dalje nećeš; i tu će se ustavljati ponositi valovi tvoji.“ (Jov 38,8-11)

Kada psalmista govori o sili koju ima reč, kojom je Bog stvarao nebesa i zemlju, on kaže: „Kao u gomilu sabra vodu morsku, i propasti metnu u spreme“ (Psalam 33,7). Dobro bi bilo da se na ovom mestu prisetimo reči: „I bi tako“, kojima se završava izveštaj o svakom činu u delu stvaranja. Bog kaže: „Neka bude“ i „bi tako“. Njegova jednostavna reč dovoljna je da uspostavi ono što je izgovoreno. Neka ostane upamćeno da je to ista ona reč koja je nama propovedana kroz Jevanđelje. Njena sila se nikad ne umanjuje; ona je sada u stanju da spase kao što je onda bila u stanju da stvori.

Nije moguće da neko ko i najmanje poznaje Gospoda, može da stoji pored mora, a da ga ono ne podseti na moćnu silu Tvorca. Ipak, mnogi danima posmatraju prizor morske pučine, a da pri tom nikad ne pomisle na Tvorca ovog ogromnog vodenog prostranstva. Štaviše, oni Mu prkose i opiru Mu se. Takvima Gospod poručuje:

„Čujte ovo ljudi i bezumni narode, koji imate oči, a ne vidite, koji imate uši, a ne čujete. Mene li se nećete bojati? Veli Gospod; od mene li nećete drhtati? Koji postavih pesak moru za među večnom naredbom, i neće preći preko nje; ako mu i ustaju vali, neće nadjačati, ako i buče, neće je preći.“ (Jer. 5,21.22)

Međutim, ne podseća nas Gospod na svoju neizmernu silu kojom zaustavlja morske talase, da bi nas na taj način zaplašio. Ne. On to čini zato da bi Mu verovali. Savršena vera i ljubav izgone strah (1. Jov 4,18). Dakle, Božja sila kojom On zauzdava more, predočena nam je kao dokaz Njegove vernosti¹. „Gospode, Bože nad vojskama, ko je silan kao Ti Bože? Istina je Tvoja oko Tebe. Ti vladaš nad silom morskome; kad podigne vale svoje Ti ih ukročavaš“ (Psalam 89,8.9). Primer ove vernosti dat je u Jevanđelju:

„I reče im onoga dana uveče: pređimo na drugu stranu. I otpustivši narod uzeše ga kako beše u čamcu, i drugi čamci behu s njim. I nastala velika oluja, i valovi zapljuskivahu u čamac, tako da se čamac već punio. A on na krmi spavaše na uzglavlju. I probudiše ga, te mu rekoše: učitelju, zar ne mariš što propadamo? I ustavši zapreti vetru i reče moru: ćuti, umukni. I presta vetar, te bi tišina velika. I reče im: što ste tako plašljivi? Kako nemate vere? I veoma se uplašiše, te govorahu jedan drugome: ta ko je ovaj, da mu se i vetar i more pokoravaju?“ (Marko 4,35-41 – Čarnić)

¹ Odanosti, doslednosti – *prim. prev.*

Ovo nije bilo ništa drugo do ispoljavanje prvobitne stvaralačke sile. Onaj ko je stvorio nebo i zemlju, mora i sve što u njima postoji, zadržao je potpunu kontrolu nad svim onim što je stvorio. U rečima: „Čuti! Umukni!“ mi čujemo isti glas koji je govorio: „Neka se sabere voda što je pod nebom na jedno mesto.“ To je reč koja je kroz Jevanđelje nama propovedana; zato, posmatrajući Božju moć nad morem koje je Njegovo jer ga je On načinio, mi treba da razumemo Njegovu moć nad silnim nemirnim i razornim burama koje često buče u ljudskom srcu.

Bes mora predstavlja zle ljude. „A bezbožnici su kao more uskolebano, koje se ne može umiriti i voda njegova izmeće nečistoću i blato“ (Isa. 57,20). Hristos je naš mir. Reč koju je te noći uputio Galilejskom moru, On izgovara i nama. „Da poslušam šta govori Gospod Bog. On izriče mir narodu svom i svecima svojim, samo nek se ne vraćaju ponovo na svoju ludost“ (Psalam 85,9 – kombinacija Daničić-eng. prev). Svakako da se ovde nalazi velika uteha za sve koji su se uzalud borili protiv svojih žestokih strasti.

Ne samo da je Božja moć nad morem simbol koji predstavlja Njegovu silu da spase čoveka i raskine jake lance greha kojima je vezan, nego je ova moć istovremeno залог i sigurnost u konačno i potpuno čovekovo oslobođenje. Ovaj simbolični prikaz takođe otkriva da će Bog svojom neuporedivom silom zaodnuti propovedanje jevanđeoske poruke u toku poslednje borbe, neposredno pred svoj drugi dolazak. Poslušajmo ove uzbuđljive reči:

„Probudi se, probudi se, obuci se u silu, mišico Gospodnja; probudi se kao u staro vreme, za naraštaja prošlih; nisi li ti isekla Ravu i ranila zmaja? Nisi li ti isušila more, vodu bezdana velikog, od dubine morske načinila put da prođu izbavljeni? Tako oni koje iskupi Gospod neka se vrate i dođu u Sion pevajući, i veselje večno neka bude nad glavom njihovom; radost i veselje neka zadobiju, a žalost i uzdisanje neka beži. Ja, Ja sam utešitelj vaš; ko si ti da se bojiš čoveka smrtnog i sina čovečjeg, koji je kao trava? I zaboravio si Boga Tvorca svog, koji je razapeo nebesa i osnovao zemlju? I jednako se bojiš svaki dan gneva onog koji te pritešnjuje kad se sprema da zatire? A gde je gnev onog koji pritešnjuje? Brzo će se oprostiti sužanj, neće umreti u jami, niti će biti bez hleba. Jer sam ja Gospod Bog tvoj, koji raskidam more, da valovi njegovi buče; Gospod nad vojskama ime mi je. Ja ti metnuh u usta reči svoje i senom ruke svoje zaklonih te, da utvrdim nebesa i osnujem zemlju, i kažem Sionu: Ti si moj narod.“ (Isa. 51,9-16)

Svakako je činjenica, da je „Njegovo... more, i on ga je stvorio“ (Psalam 95,5), i da je On „izmerio vode dlanovima svojih ruku“ (Isa. 40,12 – eng. prev), dovoljan osnov za građenje poverenja u Njega za svakoga ko pripada Njegovom narodu, bilo da je reč o izbavljenju od neke opasnosti, potrebi za pobedonosnom milošću, ili pomoći u poslu koji nam je On dao da ga obavimo.

Hristos u oluji

Ponoć usred vode. Nebo se povija od gromova. Oblak za oblakom teško se valja u tmuni, kao mrtvački pokrov što ga neki strašni duh s visine potresa i kao zid od neba nad glavama ljudskim. Moćni talas baca svoju senku, kao kolos snažni uspravlja se iz vodenoga groba, što ga predugo drži na dnu hladnom i pustom. Eto, mešaju se oni sada – oluja odozgo i talas odozdo što podiže glavu, dok duž obrva mu munja gmiže, iz duboke bore sa nebesa ona stiže. I jeza čoveka prožima. Put se do neba proseca i gromovi kao odgovor demona čuju se iz crnih rupa u oluji koja s neba vreba; zjape rupe nad talasima divljim što

se dole muče i besne. Poslušajte! Poklič je to snažnog čoveka usred bure. Probija se On kroz huku voda i gromova; dok se mala barka za tren promalja na vrh visokoga vodenoga brega, obasjana svetlom iz oblaka koji besom groma vatru bljuje i nad čamcem pokrov oblikuje. Čovek ovaj stoji na palubi što se trese; lik se Njegov vidi usled munje, dok je Njegov pogled vedar usred bure; sve to kazuje da pobjeda stupa, koju čovek nikada video nije – Sila je to što se nigde ne nalazi, snaga koju ništa ništa ne nadilazi. „Ćuti! Umiri se!“ Veliki Ga talasi čuše, i grmljavine snažan glas, posta jecaj u tišini; ona nesta pod nogama volje Njegove. A gusti oblaci, dok još munje blješte, ugasiše prasak groma i odmakoše tihim kasom, dok ni traga od oluje ne bi. Strašni zubi vetra postadoše kao divno milovanje nežnih usta, kao veseli boem koji tamo-amo luta. Strašni Gospodaru oluje! Ti pred kojim se saginje i uzavrela bura, Ti pred kojim se talasi kriju i do obala beže, Gospodaru ostrva mnogih! Pod tvojim skutima živi stvor beskrajno utočište nalazi. O, Ti onda dahom svojim iz duše ljudske razagnaj buru i mrak i prizovi mir, tišinu i smernost, da na talase bučne dođu, tu gde glas Tvoj kao glasnik mira lebdi, da u Tvoje ime nadvlada i pobjedi.“ (J. G. Whittier²)

POUKA KOJU UČIMO OD TRAVE

„Tada reče Bog: Neka pusti zemlja iz sebe travu, bilje, što nosi seme, i plodonosno drveće, što rodi plodove po vrsti svojoj, plodove, što u sebi samima svoje seme nose na zemlji! I tako se dogodi. Zemlja pusti iz sebe svakovrsno zeleno bilje, što nosi seme, i drveće, što rodi svakovrsne plodove, u kojima je seme. I vide Bog, da je bilo dobro.“ (1. Mojsijeva 1,11.12 – Šarić)

Bog je rekao „Neka bude“ i „bi tako“. „Jer On reče i pokaza se, On zapovedi i ono čvrsto stoji“ (Psalam 33, 9 – eng. prev). Ova reč živi i ostaje za večnost. Tok vremena ni najmanje joj ne oduzima silu. Reč koja je sve stvorila, isto tako sve održava. Prema tome, ova zapovest: „Neka pusti zemlja iz sebe travu“, još uvek čini da niču trava, biljke i drveće. Ako bi rezultati izgovaranja ove reči trajali samo toliko koliko traje zvuk prilikom samog izgovora, onda na zemlji više nikada ne bi bilo trave. Trava koja je nikla, prestala bi da postoji. Ovo naročito važi za vreme posle čovekovog pada, kada je prokletstvo došlo na zemlju, a smrt pogodila ne samo ljudski rod, već i biljke i životinje; ako reč, pomoću koje je na samom početku nikla trava, ne bi zadržala svoju punu snagu, zemlja bi ubrzo postala neplodna pustinja. Međutim, ova reč još uvek živi i stoga je naša planeta prekrivena zelenilom i travom, kao i izobiljem plodova koji služe čoveku za hranu.

Ovo nije samo teorija već praktična činjenica. Ono što je tako uobičajeno kao rasteenje trave, prestaje da izaziva naše divljenje, pa zaključujemo da ona jednostavno raste sama od sebe, bez ikakvog posredovanja s Božje strane. U stvari, većina ljudi smatrala bi da je ispod Božjeg dostojanstva da obraća pažnju na nešto tako maleno kao što je rasteenje trave. Upravo je to razlog zašto tako malo ljudi izvlači bilo kakvu praktičnu korist od svoje vere u Boga koju ispovedaju. Po njima je Bog negde daleko, toliko zaposlen svojim državičkim poslovima, da nema vremena da se brine o tako sitnim detaljima u svom carstvu. Oni zaboravljaju, da je to što pazi i brine za svoja stvorenja, i to od najvećeg do najmanjeg, Božje naročito delo. Oni zaboravljaju da se Njegova veličina sastoji u Njegovoj sposobnosti da upravlja najznačajnijim zbivanjima, a da istovremeno obraća pažnju i na najmanje detalje.

² Jedna od njegovih ranih pesama – *prim. prev.*

Sotoni je drago kada ljudi smatraju da se Bog ne opterećuje njihovim sitnim stvarima. Upravo za to optužuje Boga, a ljudi su tu optužbu prihvatili na njegovo došaptavanje. Ostavljajući po strani pitanje evolucije u njenoj najekstremnijoj fazi, razmotrimo na trenutak veoma uobičajenu ideju – da je Bog na početku pokrenuo svemir, ali je onda materiju obdario određenom količinom sile i podložio je određenim zakonima, tako da sve funkcionira slično kao navijen sat prepušten sam sebi. S kakvim poverenjem će uputiti molitvu neko ko ima ovakvo mišljenje? Šta može da očekuje da će primiti? Nije onda ni čudi što se ljudi žale da njihove molitve nisu uslišene. Bog kojem se klanjaju je suviše daleko da bi čuo njihove molitve, i suviše ravnodušan, ili suviše kruto ograničen zakonima koje je dao, da bi posredovao u njihovu korist, ako bi ih i čuo. Takav bog nije Bog Biblije.

Nije ni beznačajno to što su „poslednja otkrića nauke“ navela mnoge od onih koji su tvrdili da veruju u Sveto pismo, da modifikuju svoje mišljenje o izveštaju o stvaranju. Bilo je vreme kad su ljudi mislili da Biblija kaže ono što piše. Ljudi, kroz koje je Bog silno delovao na obraćenje hiljada njih, bili su ljudi vere, i oni su verovali u ovu božansku silu koja je stvorila nebo i zemlju, i koja i najmanje stvari održava tom rečju. Njihovo verovanje i praktična primena činjenice da je Bog živ, i da je sve u okviru Njegove sile i pod Njegovom neposrednom kontrolom, održavalo ih je u borbi s teškoćama i opasnostima; to je bio Izvor njihove snage i tajna njihovog uspeha.

I gle, do kakve je promene došlo! Vrlo je retko da ćete naći nekog propovednika Jevanđelja koji se usuđuje da stavi na kocku svoj ugled, te da izrazi svoju veru u doslovnost izveštaja o stvaranju iz prve glave 1. Mojsijeve. Oni se boje da će ih tada smatrati „zaostalima“. Neka Bog da da bude mnoštvo onih koji će biti spremni da u ova ozbiljna vremena budu smatrani zaostalima, da se ne boje da ih smatraju budalama Hrista radi.³

Pošto su se ljudi bojali da poveruju u Gospodnju reč, kako ne bi bili u raskoraku sa filozofijom koja nije ništa drugo do nasledstvo poteklo od drevnog paganstva, snaga reči se nije otvoreno otkrivala. Imala je premalo prilika. Hrišćani se mole za buđenje religije. Kad bi obnovili verovanje u jednostavnu Božju reč i priznali je živom, kao izvor sveg života i sile, došlo bi do duhovnog buđenja religije. Neka se propoveda Jevanđelje, ne sa ljudskom mudročću već rečima koje naučava Sveti Duh; neka bude iznesena kao živa, delotvorna reč Božja, i ljudi će verovati, pa će se videti kako ona delotvorno deluje u onima koji veruju (1. Solunjanima 2,13).

Nema sigurnijeg način da se Jevanđelje potkopa i liši njegove sile, nego zameniti jednostavnu Božju reč naučavanjem „lažno nazvanog znanja“. Bog je gurnut negde iza i smatra se da je vrlo dalek. I tako, premda mnogi prihvataju to Jevanđelje koje im se propoveda, i iskreno teže za spasenjem od greha, evolucija je, iako u nju svesno ne veruju, toliko otupela oštricu vere, da nisu u stanju da se približe Bogu, da hode i razgovaraju s Njim, te da Njega učine glavnim činiocem u stvarima svakidašnjeg života.

Ali, zapazimo neke jednostavne činjenice koje će omogućiti da neko, čak i u ovo doba nauke, veruje da Gospodnja reč koja je u početku izjavila: „Neka pusti zemlja iz sebe travu“, još uvek čini da zemlja daje travu. Ko u proleće nije gledao kako izbijaju nežne vlati trave ili žita? Zar niste ponekad prolazili pored njive sa žitom i primetili kako se tanka vlat probija na površinu uprkos teških grumenama zemlje? Zar niste videli kako se deo skorene zemlje podiže, i ako ste pogledali ispod nje, videli ste da ju je potisnuo mali izdanak, tako nežan da je čudo da izdržava i vlastitu težinu? Ovaj izdanak gotovo da je bio bez boje, bio je tek nešto malo više od vode, jer da ste ga zgnječili prstima, jedva da bi u vašoj ruci bilo išta osim vlage. Pa ipak, ova mala stvar se probijala kroz grudu zemlje, koja je deset hiljada puta teža od nje same.

³ Prema 1. Korinćanima 4,10

Odakle dolazi ova sila? Da li nju trava poseduje sama po sebi? Probajte i vidite! Uzmite vlat potpuno izrasle trave. Izaberite grudu zemlje, ni upola veliku od one koju je odgurnula pre nego što se probila na površinu, i stavite je na travu. Šta će se desiti? Svako će vam to reći. Trava će biti zgnječena. I u njoj više nema sile. Probajte ponovo. Uzmite vlat trave koja se ispod te grude probija na površinu i iščupajte je iz zemlje. Podignite je prstima i ona će vam se u ruci presaviti na jednu stranu. Ne može da stoji uspravno. Teško da se išta drugo smatra slabijim. Pa ipak, pre nekoliko trenutaka stajala je uspravno i nosila teret daleko teži od nje same. Ovo je čudo koje se svake godine ponavlja stotine miliona puta, pa ipak ima onih koji kažu da je doba čuda prošlo.

Hoće li ijedan naučnik reći šta je izvor čudesne sile pokazane u travi ili u probijanju tvrde ljuske koštice breskve s malom klicom u sebi? Tu je nešto što nikakav mikroskop ne može da otkrije i nikakva hemijska analiza da dokuči. Mi možemo da vidimo ispoljavanje sile, ali samu silu ne možemo. Skeptici se mogu podsmevati koliko žele, ali mi se zadovoljavamo time što verujemo kako ova sila nije ništa drugo do sila Božje reči. Gospodnja reč je u početku glasila: „Neka pusti zemlja iz sebe travu“ i sila te reči je učinila da se pojavi trava uprkos svih gruda zemlje. U travi nema sile, ali ovo najslabije od oruđa je upotrebljeno da pokaže čoveku moćnu Božju silu. U tome svako, ako to želi, može da nauči lekciju.

Zar nisam rekao da se zadovoljavamo time da verujemo kako se sila Božje reči ispoljava i u vlati trave? Ne, ne samo da se zadovoljavamo, već se radujemo što možemo da u malim stvarima prepoznamo Božju silu. U tome vidimo Božiju garanciju da je u stanju učiniti za nas „svojom silom, koja u nama deluje ... neuporedivo mnogo više nego što smo mi u stanju da zamolimo ili da pomislimo“ (Efescima 3,20 – SSP). Ista sila koja deluje u poljskoj travi, takođe deluje u čoveku koji se uzda u Gospoda. „... da je svako telo trava“ (Isaija 40,6). Čovek je slab i krhak kao trava; on u sebi nema nikakve sile, ali je u stanju da učini sve zahvaljujući Hristu koji ga snaži.

Podsetite se na „glasovne slike“. Videli smo kako ljudski glas može da proizvede oblike živih organizama, ali Božji glas zapravo proizvodi žive stvari. Ne samo što u poslušnosti Gospodnjoj zapovesti rastu trava, drveće i bezbrojno mnoštvo oblika voćaka i cveća, već su oni i vidljivi prikaz Božjeg glasa. U prirodi vidimo Božji glas i to je osnova našeg pouzdanja u tu reč koju nalazimo u Pismu. Nije slučajno što jedanaesto poglavlje Jevrejima poslanice, koje predstavlja izveštaj o nekim silnim delima koja su slabi ljudi učinili jednostavnom verom u Božju reč, počinje izjavom da „verom shvatamo da je svet stvoren Božjom rečju“.⁴ Ljudi mogu da se smeju jednostavnosti – jadni Indijanac, čiji neobrazovan um vidi Boga u oblacima i čuje ga u vetru.

Ali je daleko bolje imati ovaj „neobrazovan um“ nego um pun „nauke koja odvodi od reči razumnih“ (Priče 19,27).

Kao što je nekad rekao svojim učenicima, Hristos kaže i nama: „Niste vi izabrali mene, nego sam ja vas izabrao i postavio da vi idete i donosite rod, i da vaš rod ostane“ (Jovan 15,16 – Čarnić). Ali, kako da donesemo rod? Istom silom koja čini da raste prirodni zemaljski rod. Reč koja je rekla: „Neka pusti zemlja iz sebe travu, bilje, što nosi seme, i drvo rodno, koje rađa rod po svojim vrstama“, kaže nama: „[Idite] i rod rodite“; i ako smo spremni da se pokorimo toj reči kao što to čini neživa priroda, rod će biti izobilan. Ali, zapazite da ovaj rod treba da bude na slavu Bogu. „Ovim se proslavlja moj Otac: da mnogo roda donesete“ (Jovan 15,8 – SSP). Kad bi sila da rodimo rod bila u nama, onda ne bi bilo ničega na slavu Božju, ali kad god je rod donesen na slavu Božju, to je zato što sva sila potiče od Njega. Mi smo, poput trave, samo oruđa bez sile kroz koja Bog ispoljava svoju sopstvenu silu.

⁴ Jevrejima 11,3 – Čarnić

Božanska zapovest glasi: „Nego rastite u blagodati i poznanju Gospoda našega i Spasitelja Isusa Hrista“ (2. Petrova 3,18 – Čarnić). Ali, kako možemo da rastemo? Isto onako kao što seme raste u tlu. Poslušajmo Hristove reči: „Božije carstvo je ovakvo: čovek baci seme na zemlju pa bilo da spava ili ustaje, noću i danju, seme klija i raste, a on ni ne zna kako“ (Marko 4,26.27 – Čarnić). Mi ne znamo kako dobro seme Božje reči niče u nama da bi donelo rod, ali to nije ni bitno. „A Bog mu daje telo kako hoće.“⁵ Naš deo je da se pokorimo božanskom domaćinu; Njegov je deo da uzrokuje rast i savršen plod.

U Pismu se vrlo često koristi rast bilja da ilustruje hrišćanski rast. Apostol Pavle kaže: „A vi ste Božija njiva“ (1. Korinćanima 3,9). Zato Gospod kaže:

„Duh je Gospoda Boga na meni, jer me Gospod pomaza da javljam dobre glasove krotkima, posla me da zavijem ranjene u srcu, da oglasim zarobljenima slobodu i sužnjima da će im se otvoriti tamnica. Da oglasim godinu milosti Gospodnje i dan osvete Boga našeg, da utešim sve žalosne, Da učinim žalosnima u Sionu i dam im nakit mesto pepela, ulje radosti umesto žalosti, odelo za pohvalu umesto duha tužnog, da se prozovu hrastovi pravde, sad Gospodnji za slavu Njegovu.“ (Isaija 61,1-3)

Imajmo na umu da je sve Gospodnje. Mi smo Njegova njiva. Mi smo Njegova setva, da bi On mogao da bude proslavljen. Ali, zapazite dalje sličnost sa rasteњem bilja. Pogledajte kako dolazi do spasenja od greha – pravednog života – kao kad neko poseje seme u zemlju.

„Veoma ću se radovati u Gospodu, i duša će se moja veseliti u Bogu mom, jer me obuče u haljine spasenja i plaštem pravde ogrte me, kao kad ženik namesti nakit i kao kad se nevesta ukrasi uresom svojim. Jer kao što iz zemlje raste bilje i u vrtu niče šta se poseje, tako će Gospod Bog učiniti da nikne pravda i pohvala pred svim narodima.“ (Isaija 61,10.11)

Čudesno je ono šta Bog može da učini ako Mu samo dopustimo. Kaže li neko: „Ako je On tako moćan, zašto ne sprovodi svoju volju uprkos nama?“ Jednostavno zato što je Njegova sila sila ljubavi, a ljubav se ne služi silom. Bog želi da svako u vasioni bude zadovoljan i zato daje pravo na savršenu slobodu da svako bira šta god želi. On im kazuje vrednost stvari i moli ih da izaberu ono šta je dobro, a ako neko odluči da izabere ono šta je zlo, On mu to i dopušta. On u svom carstvu želi da ima slobodne ljude, a ne robove i zatvorenike. A takvi bi bili kada bi ih prisiljavao da prime spasenje protiv njihove volje. On želi da ima podanike kojima može da ukaže poverenje u bilo kom delu univerzuma. Ali, kad bi nekoga prisilio da bude spasen, opet bi morao da upotrebi silu da ga zadrži u svom carstvu. Hristos je došao da objavi oslobođenje zarobljenima i On ne namerava da ih spasi da bi ih učinio robovima.

Ali svako ko želi spasenje, bez obzira da li je on mali i slab, bez obzira koliko bio beznačajan u očima sveta, pa i da ga ne smatraju nečim vrednijim od trave koja se gazi, Bog s takvim može da učini čuda. Kad Bog tako odeva travu u polju, koja danas jeste, a sutra se u peć baca, a kamoli neće obući u silu ljude koje je načinio po svome obličju, ako Mu se pokore. Obećanje da će nas obući ne odnosi se isključivo na odevanje tela. „Zar nije život više od hrane i telo od odela?“ (Matej 6,25 – Čarnić). Ako nam daje ono što je najmanje važno, zar nam neće dati ono što je beskrajno vredno?

⁵ 1. Korinćanima 15,38

Zato se obećanje da će nas obući bolje od trave odnosi na odeću spasenja i ogrtač (plašt) pravednosti u koje treba da budemo obučeni. Ova sila, koja tako čudesno deluje u tankoj vlati trave, delovaće mnogo silnije u čoveku koji se uzda u Gospoda.

„Pogledajte na ljiljane u polju kako rastu“ (Mateju 6,28). Rekao sam da je ovo napisano da nas ohrabri u našem rastenju u blagodati. Kao što rastu ljiljani, tako treba i mi da rastemo. Pročitajmo sada neke nadahnute reči koje pokazuju da je rast ljiljana samo ilustracija rastenja hrišćanina u blagodati:

„Obrati se Izraelu, Gospodu Bogu svome, jer si ti za svoje bezakonje pao. Ponesite dobre reči sobom, i vratite se Gospodu. Recite Mu: Oprosti nam sve nepravde naše, i nas milostivo primi. Poštovanje usana naših prinećemo tebi umesto telaca. Neće nas Asirac spasti, nećemo na konje uzjahati i nećemo delu ruku svojih reći: Bože naš! Jer siročić u tebe milost nalazi“ (Osija 14,1-3 – Bakotić). Nema sumnje da Gospod ovde govori o grehu i pravednosti. On poziva svoj narod, koji Ga je napustio, da se vrati i govori im šta da kažu kad to učine. Zapazite kako treba da kažu da se više neće uzdati u dela svojih ruku. Njihova dela ne treba da potiču od njih, nego da budu dela koja su učinjena u Bogu. A sad pogledajte šta garantuje onima koji Mu se vraćaju:

„Isceliću otpad njihov, ljubiću ih drage volje; jer će se gnev moj odvratiti od njega. Biću kao rosa Izrailju, procvetaće kao ljiljan i pustiće žile svoje kao drveta livanska. Raširiće se grane njegove, i lepota će mu biti kao u masline i miris kao livanski. Oni će se vratiti i sedeti pod senom njegovim, rađaće kao žito i cvetaće kao vinova loza.“⁶

Ali to nije sve. Božji narod je Njegov vinograd, mladica koju je On posadio, da bi bio proslavljen. A On neće biti proslavljen ako zbog ne obraćanja lične pažnje oni propadnu. On ih uverava u svoju stalnu brigu.

„Tada pevajte o vinogradu koji rađa crveno vino: Ja Gospod čuvam ga, u svako doba zalivaću ga, dan noć čuvaću ga da ga ko ne ošteti. Nema gneva u mene; ko će staviti u boj nasuprot meni čkalj i trnje? Ja ću pogaziti i spaliti sve. Ili neka se uhvati za silu moju da učini mir sa mnom; učiniće mir sa mnom. Jednom će se ukoreniti Jakov, procvetaće i uzrasti Izrailj, i napuniće vasiljenu plodom.“ (Isaija 27,2-6)

Ima li potrebe da i dalje vršimo upoređivanje? Kad bismo to pokušali, ne bismo mogli da iscrpimo Pismo. A jedina namera ovog članka jeste da navede čitaoca da sam za sebe ozbiljnije proučava Reč i da je primeni kao živu reč živoga Boga, koja delotvorno deluje u svima koji veruju. Ne uklanjajte Gospoda već dopustite da vaša vera dokaže da je On blizu, uvek prisutan da pomogne u nevolji. On je Bog koji je blizu, a nije daleko, i ništa Njemu nije teško. On je na sve stvoreno napisao svoju ljubav i silu i želi da nam govori preko onoga što je stvorio. U Njemu sve postoji. Ista ona reč koja je stvorila ceo univerzum, koja je rekla zemlji: „Neka pusti zemlja iz sebe travu“, govori nam u rečima Božjeg zakona. A Njegov zakon nije težak beživotni proglas za koji se slabi smrtnici uzalud muče da ga drže, dok ih Bog posmatra strogim pogledom spreman da im se podsmeva i da ih kazni za promašaj, nego znamo „da je zapovest Njegova život večni“ (Jovan 12,50). Ova reč, koja nam govori: „Ljubi Gospoda Boga svog svim srcem svojim, ... i bližnjeg svog kao samog sebe“,⁷

⁶ Osija 14,4-7

⁷ Luka 10,27

izliva ovu ljubav u naša srca, kao što Božja reč donosi rod na biljci.

DAN ČETVRTI

DELA RUKU NJегоVIH GLASI SVOD NEBESKI

Ni u jednom delu Božjeg stvaranja ne nalazimo toliko čudesnih jevanđeoskih pouka kao u ovome o nebu. Već smo videli da nebeska tela objavljuju Jevanđelje, premda to ne čine razgovetnim glasom. Nakon što je rekao da svi nisu poslušali Jevanđelje, apostol Pavle dodaje da vera dolazi od slušanja, odnosno slušanja Božje reči, a zatim pita: „Nego kažem - zar nisu čuli?“ Čuli, šta? Jevanđelje, naravno. A zatim odgovara na svoje sopstveno pitanje: „Još te kako“ i to potvrđuje citiranjem reči psalmiste o nebesima. „Glas njihov izišao je po svoj zemlji, i njihove reči do kraja sveta“ (Rimljanima 10,15-18 – Čarnić). Prema tome, nebesa naširoko i silno propovedaju Jevanđelje. Zapazimo nekoliko pojedinosti iz Reči, da bismo odsada bili u stanju da spremnije čitamo jezik nebesa:

„Nebesa kazuju slavu Božju, i dela ruku Njegovih glasi svod nebeski“ (Psalam 19,1). Stavite uz to sledeću izjavu o čoveku: „Mi smo, naime, Njegovo delo, u Hristu Isusu stvoreni za dobra dela, koja je Bog unapred pripremio - da u njima živimo“ (Efescima 2,10 – Čarnić). Isti rečnik koji je upotrebljen o nama, upotrebljen je i o nebesima. Oboje je Njegovo delo i oboje su sazdana u Hristu, pod uslovom da Mu se predamo. A ono za što smo stvoreni su dobra dela kojima treba da proslavimo našeg nebeskog Oca. Prema tome, ako imamo dobra dela, mi kao i nebesa objavljujemo Božju slavu.

Nebesa obavljaju delo koje im je Bog poverio. Ona to čine zato što se savršeno pokoravaju Njegovoj volji. Prema tome, ako se pokorimo Njemu, vršićemo dela koja nam je On poverio. A ta dela Njega proslavljaju, jer je On taj koji ta dela obavlja u nama. Zapazite da je Bog unapred pripremio ova dela, da bismo u njima hodili (živeli). Zato Hristos kaže za onoga koji prema istini postupa da dolazi ka svetlu, „da se vide dela njegova, jer su u Bogu učinjena“.¹ Sam Bog čini ova dela; u protivnom ona ne bi bila Božja pravednost. Ono što čine nebesa takođe je Njegovo delo; i ako se isto tako dragovoljno pokorimo Njegovoj volji, kao što i ona to prirodno čine, onda će se kroz nas, kao i kroz njih, u potpunosti objaviti Božja slava, premda nismo u stanju, kao ni ona, da to činimo razgovetnim glasom.

Nebesa su garant Božje vernosti. „O milosti Gospodnjoj ću pevati uvek, od kolena na koleno javljaću istinu Tvoju ustima svojim. Jer znam da je zavavek osnovana milost, i na nebesima da si utvrdio istinu svoju“ (Psalam 89,1.2). Postojanje nebesa je garancija da Bog nije zaboravio na svoje obećanje milosti čoveku. Trideset prvo poglavlje proroka Jeremije prepuno je Božjih „skupocenih i velikih obećanja“² i neposredno nakon obećanja svom narodu: „Jer ću im oprostiti bezakonja njihova, i grehe njihove neću više pominjati“, sledi ovo: „Ovako veli Gospod, koji daje sunce da svetli danju, i uredbe mesecu i zvezdama da svetle noću, koji raskida more i buče vali njegovi, kome je ime Gospod nad vojskama: Ako tih uredbi nestane ispred mene, govori Gospod, i seme će Izrailjevo prestati biti narod preda mnom na vek“ (Jeremija 31,34-36).

Kako su blage Božje zapovesti!

Kako su mila Njegova pravila!

Dođite, stavite na Gospoda svoja bremena

¹ Jovan 3,21

² Prema 2. Petrovoj 1,4 – Čarnićev prevod

I pouzdajte se u Njegovu stalnu brigu.
Pod Njegovim budnim okom
Sveti Njegovi u sigurnosti prebivaju.
Ova ruka, što svu prirodu održava,
Čuvaće brižno decu Njegovu.
Zašto bi ovaj teret brige
Pritiskao umorni vaš um?
Požurite prestolu svog Oca nebeskog
I umilno osveženje nađite.
Dobrota Njegova potvrđena ostaje
U svakom danu što sledi.
Spustiću breme svoje pred noge Njegove
i poneću odatle pesmu.

Dokle god budu sunce, mesec i zvezde redovno obavljali delo koje im je povereno, sinovi čovečji mogu da nađu milost kod Gospoda. I sve dotle oni mogu da dolaze k Njemu i nalaze oprostjenje, mir i pravednost.

BOŽJA ZAKLETVA

Ali, ima još toga. „Jer kad je Bog dao obećanje Avramu, nemajući nikoga većeg da se njime zakune, zakle se samim sobom.“ Ovom zakletvom potvrdio je obećanje koje je samo po sebi bilo nepromenljivo. Štaviše, ovo obećanje je potvrđeno u Hristu. Pročitajmo sada šta je rečeno u ovoj zakletvi: „Stoga se i Bog, želeći da u većoj meri pokaže naslednicima obećanja nepromenljivost svoje odluke, posluži zakletvom, da bismo posredstvom dveju nepromenljivih činjenica, u kojima se Bog ne može prevariti, krepku utehu imali mi koji smo pribegli da dohvatimo nadu koja je pred nama; nju imamo kao sigurno i pouzdano sidro duše koje ulazi i iza zavese, kuda Isus uđe za nas kao preteča i posta prvosveštenik po redu Melhisedekovu.“ (Jevrejima 6,13.17-20 – Čarnić)

Zapazite dve stvari: Prvo, ova zakletva i obećanje dati su radi nas. Avramu nije bilo potrebno da Bog zakletvom potvrdi obećanje, jer je u potpunosti pokazao da veruje Gospodnjoj jednostavnoj reči. Ali, Bog se zakleo da bi ojačao našu veru u Njegovu reč. Drugo, ova zakletva i obećanje odnose se na oprostjenje greha i na sve blagoslove koje Hristos kao naš Prvosveštenik osigurava za nas. Ona su za našu utehu i ohrabrenje kada bežimo Hristu da bi nas zaštitio. Prema tome, kad dođemo Hristu da primimo milost i nađemo blagodat za vreme kad nam zatreba pomoć, nama je Božjim obećanjem, potkrepljenim Njegovom zakletvom, unapred zagantovano da ćemo dobiti ono za šta se molimo. Zastanimo za trenutak i razmislimo šta to znači.

Božja zakletva je u stvari garant Njegovog sopstvenog postojanja. On se zakleo sobom. Time je izjavio da bi izgubio pravo na sopstveni život, ako se Njegovo obećanje ne bi ispunilo. Njegova obećanja traju koliko i On sam. Kao što je Bog „od veka do veka“, tako je „milost Gospodnja od veka i do veka na onima koji Ga se boje“ (Psalam 103,17). Otac i Sin su jedno. Time što se Bog zavetovao sobom, zavetovao se i Hristos. „Jer je u njemu stvoreno sve što je na nebesima i na zemlji, sve vidljivo i nevidljivo, bili to prestoli, ili gospodstva, ili poglavarstva, ili vlasti; sve je njegovim posredstvom stvoreno - i za njega. I on je pre svega i sve u njemu ima svoje postojanje“ (Kološanima 1,16.17 – Čarnić). On „sve nosi svojom silnom rečju“ (Jevrejima 1,3 – Čarnić).

Od Božjeg postojanja zavisi postojanje neba i zemlje. Ali, On se svojim sopstvenim postojanjem

obavezao da će ispuniti svoja obećanja. Zato postojanje nebesa, u stvari čitave vasiona, zavisi od ispunjenja Božjih obećanja datih grešniku koji veruje. Ako bi jedan jedini grešnik, bez obzira koliko nedostojan, beznačajan ili neznan bio, došao Gospodu iskreno Ga moleći za oprost i svetost, i ne bi to dobio, tog trenutka bi se ceo univerzum pretvorio u kaos, te bi i prestao da postoji. Međutim sunce, mesec i zvezde se još uvek nalaze na svojim mestima na nebu kao dokaz da Bog nikad nije razočarao nijednu dušu koja ima poverenje u Njega, što je i svečano obećanje (zavet) Njegove milosti. Stoga je Njegova vernost u nebesima. Kad bismo dopustili da nam sunce, mesec i zvezde ispričaju svoju priču svaki put kad ih vidimo, živeli bismo boljim životom i ne bismo znali za obeshrabrenje.

BOG JE SUNCE

„Jer je Gospod Bog sunce i štiti“ (Psalam 84,11). Kao što sunce daje svetlost i toplotu zemlji, tako je Gospod Svetlost ljudima i greje ih svojom blagodaću. Sva svetlost i toplota koju zemlja prima, bez obzira u kakvom obliku, potiču od sunca. Svetlost koja nam pomaže da u noći nađemo put kroz pretrpane gradske ulice, ili pomoću koje čitamo u našoj sobi, dolazi od sunca. Isto tako i topli plamen drva ili žar uglja koji usred zime greje naše prostorije; sva toplota potiče od sunca.

Sunce daje svetlost, a svetlost je život. Kako se samo bilje okreće ka suncu! Ko nije video biljku koja raste u mračnom podrumu? Njen je život veoma slab. U mraku je gotovo mrtva. Ali, načinite otvor tako da kroz njega mogu prodrati zraci svetlosti, i ona će odmah živnuti. Počeće da raste u smeru svetlosti. Bez svetlosti koju sunce daje zemlji, ne bi bilo života ni za biljni, ni za životinjski svet.

A život znači rast. Kao što je svetlost sunca život za bilje, tako je ona i uzrok njegovog rasta. I kako biljka raste, tako ona skladišti sunčevu svetlost i toplotu. Biljke koje vrlo brzo napreduju, koje iz semena sazrevaju posle nekoliko sedmica ili meseci, u sebi imaju vrlo malo toplote. Kao ogrev su bezvredne. Ali, snažan hrast, koji raste vekovima – i to tako sporo da se nakon godine dana ne može zapaziti razlika u njegovoj veličini – skladišti ogromne količine sunčeve toplote. A neko drugo drveće raste još sporije i skladišti još više toplote.

A kada je to drveće kroz vekove ukopano u zemlju, ono se pretvara u uglj. Onda se on koristi kao gorivo i daje nam toplotu, koju je uskladištilo od sunca. Razlog što dobijamo mnogo više toplote od uglja nego od direktnih sunčevih zraka je u tome što u uglju imamo koncentrisanu toplotu sunčevih zraka iz mnogo godina.

Ono šta je sunce za zemlju i biljni svet, to je Bog za svoj narod. „Jer je Gospod Bog sunce.“ Kao što sunce svojom svetlošću daje fizički život bilju, tako Bog daje duhovni život – jedini pravi život – svom narodu. Hristov život je svetlost svetu. Kao što hrast skladišti sunčevu toplotu, tako onaj koji živi u Božjoj svetlosti, skladišti ovu svetlost koja je Njegov život. Svetlost i život, koji su život i rast hrišćanina, treba deliti drugima radi prosvetljenja i toplote.

Neko bi mogao da kaže kako bi za potpuno ostvarenje ove slike trebalo da hrišćanin koji najsporije raste, ima najviše Božjeg života koga može deliti drugima. Ali, ne zaboravimo da pravednik živi od vere. Hrišćanski život se ne meri po godinama već prema pokazanoj veri. Što ima više vere, odnosno poniznosti i pouzdanja, to je čoveku dodeljeno više Božjeg života. Što je više života dodeljeno, više će i biti dato drugima, zato što se Božji život ne može sakriti.

BLAGODAT I SLAVA

Ponavljamo citat: „Jer je Gospod Bog sunce i štiti, Gospod daje blagodat i slavu“ (Psalam 84,11).

Šta vredi da nam Gospod govori o slavi? Šta znamo o njoj? Zar je nemamo pred sobom svakog dana. „Nebesa kazuju slavu Božju, i dela ruku Njegovih glasi svod nebeski“ (Psalam 19,1). Psalmista je to još jasnije rekao sledećim rečima: „Gospode, Gospode naš! Kako je veličanstveno ime Tvoje po svoj zemlji! Podigao si slavu svoju više nebesa“ (Psalam 8,1). Nebesa kazuju slavu Božju ne samo zato što vrše Njegovu volju, nego zato što su odevena u Njegovu slavu. Slava sunca, kada svetli u svojoj snazi, nije ništa drugo nego odsjaj Gospodnje slave. Ova slava u kojoj Bog prebiva – svetlost kojoj niko od ljudi ne može da pristupi – delimično je otkrivena na nebeskom svodu. Tako je istina u najdoslovnijem smislu da je Hristos veliki Stvoritelj, Svetlost sveta.

Ali, blagodat i slava su jednaki i uzajamno zamenljivi. Tako čitamo da je Hristos sjajnost Očeve slave (što je prikladno prevedeno u Karadžićevom prevodu). „A svakome se od nas dade blagodat po meri dara Hristovog“ (Efescima 4,7). On je „pun blagodati i istine“ i „od punine Njegove svi mi uzemo blagodat za blagodaću“ (Jovan 1,14.16). Iz ovoga je očigledno da su blagodat i slava iste mere. Kad Bog daje blagodat, On je daje prema bogatstvu svoje slave, a kad daje slavu, On je daje prema bogatstvu svoje blagodati. To će nam kasnije biti još jasnije.

U Božjoj slavi je sila. Hristos je vaskrsao iz mrtvih „slavom Očevom“ (Rimljanima 6,4). Nadahnuta molitva za nas jeste da budemo ojačani „svakom snagom po sili slave Njegove“ (Kološanima 1,11). Nebesa otkrivaju šta je ova slava. Jer ih upravo ta sila održava na svom mestu. Ta sila deluje na Zemlju; i to je sila koja održava sav život. Kad posmatramo slavu Sunca ili nebesa dok su prepuna zvezda, i pun Mesec, setimo se kako oni svojom lepotom objavljuju slavu Božju i zbog toga govore o punini i sili Njegove blagodati, koja se izobilno izliva na nas kroz Isusa Hrista našeg Spasitelja.

Božja slava je Njegova dobrota. Apostol nam kaže: „Svi su zgrešili i tako su lišeni slave Božije“ (Rimljanima 3,23 – Čarnić). Dobro zapazite kako se gubitak Božje slave sastoji u činjenici da su ljudi sagrešili. Da nisu zgrešili, ne bi izgubili slavu Božju. Zato je jasno da je Božja dobrota Njegova slava. A ljudi se spasavaju upravo zahvaljujući Božjoj dobroti. Apostol izjavljuje da Božja dobrota navodi ljude na pokajanje (Rimljanima 2,4). A psalmist kaže: „Velika je dobrota tvoja što je čuvaš za one koji te se boje, i daješ je onima koji se uzdaju u tebe pred sinovima čovečjim!“ (Psalam 31,19 – Bakotić). Mi treba da tražimo Njegovu dobrotu, ili pravednost, i ona treba da bude stavljena u svakoga i na svakoga koji veruje. Božja dobrota zamislila je plan spasenja i ostvarila celokupno delo otkupljenja. Ali, „blagodaću ste spaseni“. Zato Božja blagodat nije ništa drugo do ispoljavanje Njegove dobrote ljudima, a Njegova dobrota je Njegova slava; zato su Božja blagodat i slava u suštini jedno te isto.

„Gospod daje blagodat i slavu.“ Kada će ih dati? Hoće li blagodat dati sada, a slavu u budućem svetu? Ne. On oboje daje sada, onima koji Ga prihvate. On sada daje slavu u obliku blagodati, a blagodat u budućnosti u obliku slave. Poslušajmo Hristove reči, koji je sjajnost Božje slave, kad se molio Ocu: „A sada, Oče, proslavi ti mene - kod sebe - slavom koju sam imao kod tebe pre no što je svet postao.“ A kad je govorio o svojim učenicima (ne samo o dvanaestorici već o svima koji će Ga uzverovati kroz njihovu reč), rekao je: „I slavu koju si mi dao ja dadoh njima“ (Jovan 17,5.22). Prema tome, mi već sada imamo tu slavu, naravno, ako je želimo imati.

Kad je Hristos došao na ovu zemlju, Njegova prava priroda se nije otkrila većini onih koji su Ga videli. Za njih je On bio samo običan čovek. „Svojima je došao, ali oni ga nisu primili“ (Jovan 1,11 – SSP). Pa ipak je bio Božji Sin. Tako je i sa onima koji su zahvaljujući Njemu primili usvojenje. „Vidite kakvu nam je ljubav dao Otac - da se nazovemo decu Božija, i jesmo. Svet nas zato ne poznaje, zato što njega nije upoznao. Dragi moji, sad smo deca Božija i još se ne pokaza šta ćemo biti. Znamo da ćemo - kad se on pokaže, biti kao i On, jer ćemo ga videti onakvog kakav jeste.“ (1.

Jovanova 3,1.2 – kombinacija prevoda Čarnić-Karadžić-SSP)

Sa ovim se slažu i reči apostola Pavla: „Jer je naše življenje na nebesima, otkuda i Spasitelja očekujemo Gospoda svog Isusa Hrista, koji će preobraziti naše poniženo telo da bude jednako telu slave Njegove, po sili da može sve sebi pokoriti.“ (Filipljanima 3,20.21)

Setite se da je Hristos rekao kako je svojim učenicima dao slavu koju je Otac dao Njemu. Ovu slavu su jednom na Hristu videla tri učenika, koja su bili s Njim na Gori preobraženja. Kad On dođe i mi ćemo imati ovu istu slavu, koja se sada još ne pojavljuje. Dok se nalazio na zemlji sjajnost Njegove slave bila je kao velom sakrivena, a tako je i kod onih u kojima On nastava (prebiva). Ali, ona je ipak ovde, samo čeka Gospodnji dolazak da se otkrije. A apostol ponovo kaže: „Sam Duh svedoči s našim duhom da smo deca Božija. Ako smo pak deca, onda smo i naslednici; naslednici Božiji, sunaslednici Hristovi - ako s njim stradamo, da se s njim i proslavimo. Smatram, uostalom, da stradanja sadašnjeg vremena ne znače ništa u poređenju sa slavom, koja će se u nama otkriti“ (Rimljanima 8,16-18 – Čarnić). Zapazite da će se ova slava otkriti u nama. Slava će ovde biti sve vreme u obliku Božje blagodati, a kad se On javi, otkriće se.

Ovo nalazimo i u sledećim rečima: „Odredivši nas unapred u ljubavi, blagonaklonošću svoje volje, da nas Hristovim posredstvom usini, da hvalimo slavu njegove blagodati, kojom nas je obdario u voljenom Sinu“ (Efescima 1,5.6 – Čarnić). Prema tome, Božja blagodat ima slavu; ona jeste slava.

Koliko su blagodat i slava uzajamno zamenjivi ili bolje rečeno isti, pokazano je i u sledećim rečima: „Ali Bog, koji je bogat u milosti, zbog svoje velike ljubavi kojom nas je zavoleo, oživeo je Hristom i nas koji smo bili mrtvi u svojim prestupima, - blagodaću ste spaseni, - i s njim je vaskrsao nas i postavio na nebesima u Hristu Isusu, da u budućim vekovima pokaže preveliko bogatstvo svoje blagodati - svojom dobrotom prema nama u Hristu Isusu.“ (Efescima 2,4-7 – Čarnić)

Upravo kao što nam je u ovo vreme Božja slava data u obliku blagodati – blagodati po bogatstvu svoje slave³ – da bismo mogli hvaliti slavu Njegove blagodati, isto tako i u vremenu koje dolazi, kad će „pravednici zasjati kao sunce u carstvu Oca svog“ (Matej 13,43), i „sjati kao svetlost nebeska“ (Danilo 12,3) kojom će biti odenuti, tako će pokazati bogatstvo Njegove blagodati kojom su spaseni. Slava zvezda, kojom će svetliti od veka do veka, biće samo odsjajivanje blagodati kojom su, u svom smrtnom životu, bili ispunjeni; a to je u stvari bio Hristos, koji je boravio u njima.

Zapazite još nešto. Saznali smo da je Božja dobrota u Njegovoj slavi i da nas On odeva sa svojom dobrotom. Pročitajmo sada novi dokaz da već sada (u sadašnje vreme) primamo slavu od Boga: „Mi pak svi koji otkrivenim licem gledamo slavu Gospodnju, preobražavamo se u ono isto obličje iz slave u slavu, kao od Gospodnjeg Duha“ (2. Korinćanima 3,18).

Ovde se aludira na Mojsijevo lice, kada je narodu prenosio Božje reči. Razgovarao je sa Bogom licem u lice, kao čovek sa svojim prijateljem, pa je njegovo lice postalo sjajno zahvaljujući slavi sa Božjeg lica. Ali, kao što Mojsije „ne znaše da mu koža na licu posta svetla“ (2. Mojsijeva 34,29), tako i onaj ko napreduje iz slave u slavu u Gospodnjoj svetlosti, neće biti svestan ovog preobražaja.

S obzirom na preobražavajuću silu Božje slave, koliko je samo blagoslov izrečen nad sinovima Izraelovim velik: „Da te blagoslovi Gospod i da te čuva! Da te obasja Gospod licem svojim i bude ti milostiv! Da Gospod obrati lice svoje k tebi i dade ti mir.“ (4. Mojsijeva 6,24-26)

Zbog toga „Blažen narod koji poklič radosti zna; u svetlosti lica tvog on hodi, Gospode. Imenom se tvojim uvek raduje i pravdom tvojom uzvisuje. Jer si ti slava i sila njegova, i milost tvoja uzvisuje silu našu.“ (Psalam 89,16-18 – Bakotić)

³ Prema Efescima 3,16

Gospode, slava Tvoja ispunjava nebesa;
Zemlja je ispunjena njenom puninom.
Tebi neka bude slava:
Svet, svet, svet je Gospod!
Nebo još uvek himnama odzvanja
Zemlja preuzima anđela klicanje:
Svet, svet, svet, pevaju,
Gospode nad vojskama, Gospode Svevišnji.
Pozdravljen budi Isuse, čija slava
Obasjava sve gore i vrednost im daje.
Gospodaru života, Tvoj osmeh prosvetljuje,
Hrabri i očarava Tvoje svete na zemlji.
Kad o Tvojim ljubavi razmišljamo Gospode,
Dugujemo Ti ljubav božansku.
Aliluja! Aliluja! Aliluja! Amin.
Care slave, vladaj večno,
Tvoja je kruna večna.
Ništa od Tvoje ljubavi odvojiti neće
One što ćeš ih nazvati svojim.
Srećni kao predmet Tvoje blagodati,
Određeni da gledaju lice Tvoje.
Aliluja! Aliluja! Aliluja! Amin.
Spasitelju, požuri da dođeš;
Donesi, o donesi, slavni taj dan
Kad na odjek strašne trube
Nebo i zemlja proći će.
Uz zlatne harfe pevaćemo:
Slava, slava Caru našem!
Aliluja! Aliluja! Aliluja! Amin.

DAN PETI

PTICE, RIBE I ŽIVOTINJE

„Potom reče Bog: Neka vrve po vodi žive duše, i ptice neka lete iznad zemlje pod svod nebeski. ... Potom reče Bog: Neka zemlja pusti iz sebe duše žive po vrstama njihovim, stoku i sitne životinje i zveri zemaljske po vrstama njihovim. I bi tako. I stvori Bog zveri zemaljske po vrstama njihovim, i stoku po vrstama njenim, i sve sitne životinje na zemlji po vrstama njihovim. I vide Bog da je dobro.“ (1. Mojsijeva 1,20.24.25)

Sve to napisano je za nauku nama. Bog je osmislio da učimo lekcije o Njemu i Njegovoj ljubavi od svih živih stvorenja koja su oko nas, kao i od nežive prirode.

„Zapitaj stoku, naučiće te;
Ili ptice nebeske, kazaće ti.
Ili se razgovori sa zemljom, naučiće te,
I ribe će ti morske pripovediti.
Ko ne zna od svega toga
Da je ruka Gospodnja to učinila?
Kome je u ruci duša svega živog
I duh svakog tela čovečijeg.“
(Jov 12,7-10)

Velika lekcija koju treba da naučimo od nižih stvorenja je staranje (briga) koje Bog ima za sva svoja stvorenja, i sigurnost da će se Bog, pošto se stara i za najniža bića, mnogo više starati za čoveka, koga je stvorio po svom sopstvenom obličju, a kome je i predao dela svojih ruku. Spasitelj je rekao: „Ne prodaju li se dva vrapca za jedan dinar? Pa ni jedan od njih ne može pasti na zemlju bez oca vašeg“ (Matej 10,29). I još snažnije kaže: „Ne prodaje li se pet vrabaca za dva dinara? I nijedan od njih nije zaboravljen pred Bogom. A u vas je i kosa na glavi izbrojana. Ne bojte se dakle; vi ste bolji (vredite više – Čarnić) od mnogo vrabaca.“ (Luka 12,6.7)

I Gospod ponovo kaže: „Pogledajte ptice nebeske, one ne seju niti žanju niti skupljaju u žitnice, pa ipak ih hrani Otac vaš nebeski; zar vi ne vredite mnogo više od njih?“ (Matej 6,26 – Čarnić). U Božjoj brizi za ptice imamo garanciju da će se brinuti za nas; a pošto one ne provode vreme u mučnom razmišljanju i brizi, mi imamo još manje razloga za to. Bog će se bez sumnje mnogo bolje brinuti za ljude nego što se brine za ptice, pošto su potrebe i vrednost ljudi mnogo veće od potreba ptica.

Ali, Božje staranje za ptice ne samo da nas uverava u Njegovo staranje za naše fizičke potrebe. Život je više od hrane. Božje staranje nam garantuje da će zadovoljiti sve naše potrebe prema „bogatstvu svom u slavi“ (Filipljanima 4,19). Onaj koji se stara i za ono što je najmanje, neće zaboraviti na ono što je najveće. Božje staranje za potrebe svojih i najmanjih stvorenja treba da uzmemo kao utehu kad se pojavimo pred prestolom blagodat i da molimo za milost i nađemo blagodat za vreme kad nam zatreba pomoć.¹ Evo našeg garanta:

„Milostiv je i milosrdan Gospod,

¹ Prema Jevrejima 4,16

Spor na gnev i pun dobrote.
Dobar je Gospod svima
I žalostiv na sva dela svoja.
Slaviće te, Gospod, sva dela tvoja,
I vernici tvoji blagosiljaće te.
Kazivaće slavu kraljevstva tvoga
I propovedaće silu tvoju,
Da bi javili sinovima čovečjim silu tvoju
I visoku slavu kraljevstva tvoga.
Kraljevstvo tvoje kraljevstvo svih vekova
A gospodstvo tvoje na sva kolena.
Gospod prihvata sve koji padaju
I ispravlja sve pognute.
Svačije su oči k tebi upravljene,
I svakome na vreme hranu daješ.
Otvaraš ruku svoju,
I obilno sitiš sve što život ima.
Pravedan je Gospod u svim putevima svojim
I milosrdan u svim delima svojim.
Gospod je blizu svih koji ga prizivaju,
Želju ispunja onima koji ga se boje,
Vapaj njihov čuje i pomaže im“

(Psalam 145,8-19 – Bakotić)

Međutim činjenica da se Bog stara za sva svoja stvorenja i da sva dobijaju hranu iz Njegove ruke, ne podrazumeva da ona treba da mirno sede i čekaju da im se hrana ubaci u usta. On se postarao da svi imaju hranu, ali očekuje i da se njom hrane.

„Sva se ta stvorenja u tebe uzdaju
Da na vreme hranu njima daješ.
Ti im daješ i ona primaju:
Otvaraš ruku svoju i ona se dobro nasite“
(Psalam 104,27.28 – Bakotić)

Ptice lete i sakupljaju ono što im je Gospod osigurao, ali to ne pokazuje da je nisu primili direktno iz Božje ruke. Prema tome, činjenica da čovek radi za svoje izdržavanje nije znak da ga ne prima neposredno od Gospoda. Čovek je, u stvari, za svoj svakodnevni hleb isto tako zavisao od Gospoda, kao što ptice zavise od Njega za svoju hranu. Da nema Božjeg staranja koje sve unapred vidi, ptice ne bi imale šta da sakupljaju, a da nema istog staranja, ne bi bilo čovekove sposobnosti da sakuplja hranu. „Ješćeš i bićeš sit, pa blagosiljaj Gospoda Boga svog za dobru zemlju koju ti da. I čuvaj se da ne zaboraviš Gospoda Boga svog bacivši u nemar zapovesti Njegove i zakone Njegove i uredbe Njegove, koje ti ja zapovedam danas. I kad uzjedeš i nasitiš se, i dobre kuće načiniš i u njima staneš živeti ... nemoj da se ponese srce tvoje i zaboraviš Gospoda Boga svog ... Niti govori u srcu svom; moja snaga, i sila moje ruke dobavila mi je ovo blago. Nego se opominji Gospoda Boga svog; jer ti On daje snagu da dobavljaš blago.“ (5. Mojsijeva 8,10-18)

Od fizičkog sveta treba da učimo lekcije u vezi sa duhovnim svetom. Bog se postarao za svaki duhovni blagoslov potreban čoveku, i više nego što on to može i da shvati. „Blagosloven Bog i Otac Gospoda našeg Isusa Hrista, koji nas je blagoslovio svakim blagoslovom duhovnim na nebesima kroz Hrista“ (Efescima 1,3). Neki čovek kome je citiran ovaj tekst, upitao je: „Ako je tako, zašto nemam sve duhovne blagoslove? Zašto mi toliko toga nedostaje i zašto tako malo uživam u hrišćanskom životu?“ Odgovor je glasio: „Šta biste rekli čoveku koji bi vam došao u kuću upola mrtav od gladi, kad bi on, iako ste prostrli sto sa najboljom hranom koju vaš dom može da priušti, i dalje lomio ruke i jadikovao: ‘O, tako sam gladan! Da bar imam nešto za jelo!’ Rekli biste mu da je sam kriv, ako je gladan; da ste mu dali izobilje hrane i sve što treba da učini jeste da krene i jede. Činjenica da još uvek umire od gladi ne dokazuje da mu niste dali sve što mu je potrebno. Tako je i sa milostivim Božjim darovima. On vam je dao sve duhovne blagoslove i ako vam nedostaju, to je zato što ne uzimate ono što je On u tako obilnoj meri obezbedio.“

Međutim, čovek je tvrdio da to nije poštena ilustracija jer, kako je rekao: „Prosjak može da vidi hranu na stolu pred sobom, ali ja ne mogu da vidim Božje blagoslove.“ Istina je, mi ne možemo da ih vidimo, ali možemo da budemo sigurni da oni postoje, čak i više nego u slučaju da možemo da ih vidimo. Imamo svečano obećanje Božje reči da su nam oni dati, i u to nema sumnje. Naše oči nas često varaju, ali Božja reč nikada. „Jer vidljive stvari su privremene, a nevidljive su večne“ (1. Korinćanima 4,18 – Čarnić). Božja reč stvara ono što ranije nije postojalo; zato možemo biti potpuno sigurni da je sve što nam je potrebno za ovaj život, kao i za onaj koji će doći, dato besplatno, a mi samo treba da to prisvojimo tj. uzmemo.

DAN ŠESTI

ŠTA JE ČOVEK?

„Kad nebesa tvoja gledam, delo prsta tvojih, i mesec i zvezde što si postavio, šta je čovek da ga se opomeneš, sin čovečji da se o njemu brineš?“ (Psalam 8,4.5 – Bakotić). Tako je govorio psalmista i tako mora da govori svako koji je stvarno svestan Božjih dela. Uobičajeno je da ljudi imaju visoko mišljenje o sebi i svojim zaslugama; toliko da zaboravljaju kako zavise od Boga. Prirodno je da se čovek oseća nezavisan i da zamišlja kako može sebe održavati, pa čak i to da sam produžava sopstveni život.

Sklonost ljudskih umova je prikladno opisana od strane istoričara, kada za drevne filozofe kaže da je u uzvišenom istraživanju ljudske prirode „njihov razum često bio rukovođen maštom, a da je ona bila podsticana njihovom taštinom. Kada su sa zadovoljstvom posmatrali veličinu sopstvenih umnih sila; kada su u najozbiljnijim spekulacijama ili u najvažnijim poslovima pokazali različite sposobnosti pamćenja, mašte i prosuđivanja; i kada su razmišljali o želji da se proslave, što ih je prenela u buduća doba daleko iza okova smrti i groba, nisu bili spremni da se izjednače sa poljskim zverima, ili da pretpostave da biće, prema čijem dostojanstvo su gajili najiskrenije divljenje, može da bude ograničeno nekim mestom na zemlji i vremenom od to malo godina.“ (Decline and Fall [Opadanje i propast], glava XV, odsek 18)

I apostol Pavle ih je tako opisao: „Jer iako su Boga poznali, nisu ga kao Boga proslavili, niti zahvalnost pokazali, nego u svojim mislima padoše u ništavnu varku, te potamne njihovo nerazumno srce. Postali su ljudi govoreći da su mudri, pa zameniše slavu besmrtnoga Boga slikom i prilikom smrtnog čoveka, i ptica, i četveronožnih životinja, i gmizavaca“ (Rimljanima 1,21-23). Njihova oholost i uobraženost su bili takvi da „nisu smatrali vrednim držati se spoznaje Boga“ (stih 28 – Stvarnost).

Koliko je drugačije ponašanje onih koji su stvarno mudri. I car David je izvršio određeno ispitivanje ljudske prirode, ali iz drugog ugla. On je želeo da sazna šta bi Bog rekao o njemu. „Srce moje izgore u meni, u mislima mojim razgore se oganj; progovorih jezikom svojim: Kaži mi, Gospode, kraj života moga, i dokle će dani moji još trajati; daj da znam koliko sam ništavan! Gle, po meri dlana dao si mi dane, i vek moj je kao ništa pred tobom.“ (Psalam 39,4-6 – Bakotić)

Razmatrajući jamu koju su neznabošci iskopali za sebe i u koju su potonuli, i kako su se hvalisali protiv Boga, on je ponovo molio: „Pusti, Gospode, strah na njih; neka poznaju narodi da su ljudi (samo ljudi – engl. prevod)“ (Psalam 9,20 – Bakotić). Zamislite! „Samo ljudi!“ Narodi će se hvaliti činjenicom da su ljudi, i smatraće se sposobnim da se potpuno oslobode Boga; ali Božja reč kaže da su oni samo ljudi. Sam po sebi čovek je ništa, a i to (ništa) može da bude samo ako mu Bog da priliku i silu.

Zastanimo na trenutak da pročitamo šta Pismo kaže o poreklu čoveka: „Potom reče Bog: Da načinimo čoveka po svom obličju, kao što smo mi, koji će biti gospodar od riba morskih i od ptica nebeskih i od stoke i od cele zemlje i od svih životinja što se miču po zemlji. I stvori Bog čoveka po obličju svom, po obličju Božjem stvori ga; muško i žensko stvori ih“ (1. Mojsijeva 1,16.17). „A stvori Gospod Bog čoveka od praha zemaljskog, i dunu mu u nos duh životni; i posta čovek duša živa [živo stvorenje].“ (1. Mojsijeva 2,7)

Slično životinjama i on je uzet od zemlje. On je samo „prah i pepeo“. On ne može ničim da se pohvali, pa čak ni kad se poredi sa životinjama koje su mu podređene. Jer je jednostavno Božja sila,

koja može od iste gline da načini jednu posudu za čast, a drugu za sramotu¹, načinila razliku između čoveka i životinje. Zemlja je izvor iz koga potiču sva živa stvorenja. „Sve je od praha i sve se vraća u prah“ (Propovednik 3,20). Nakon smrti i raspadanja prah kneza ne može da se razlikuje od praha siromaha, pa čak ni od praha njegovog psa. To što na kraju ne deli sudbinu sa životinjama i ne odlazi u zaborav, to je samo zato što ima dovoljno poniznosti da prihvati mudrost koja dolazi od Boga, jer „čovek u časti, ako nije razuman, izjednačće se sa stokom, koju kolju“ (Psalam 49,20). „O, zašto mora duh običnog smrtnika da bude ponosit?“

Čovek je načinjen od praha, da ne zaboravi kako je sam po sebi ništa; ali i prema Božjem obličju, da bi znao kakve mu se beskonačne mogućnosti pružaju – druženje sa samim Bogom. Sam po sebi nema ništa više sile od praha po kojem hoda, ali je zahvaljujući Božjoj sili i dobroti u stanju da učini najveće stvari. I koliko god to izgledalo neobično, njegove sposobnosti su najveće kada je najsvesniji svoje slabosti. „Kad sam slab onda sam silan.“ (2. Korinćanima 12,10)

„A stvorio Gospod Bog čoveka od praha zemaljskog, i dunu mu u nos duh životni; i posta čovek duša živa“ (1. Mojsijeva 2,7). Čak ni ovde čovek ne može da polaže pravo na superiornost. Poljske zveri udišu isti vazduh kao on. On je Božji dar i njima, kao i njemu. Pa i sama činjenica što je dah u njegovom nosu, dokazuje njegovu krhkost. „Prođite se čoveka, kome je dah u nosu; jer šta vredi?“ (Isaija 2,22). To je dah života koji mu je Bog dao; dok je on sam po sebi slab ne bi li ga i zadržao. „Jer kakav je vaš život? Vi ste vodena para koja se zamalo pokaže i onda nestane.“ (Jakov 4,14 – Čarnić)

Kako to može biti, s obzirom da mu je Bog dao život? To nije zato što je život od Boga nešto što je slabo, već zato što je čovek tako slab da ga zadrži. U Božjim rukama je dah svega živoga i On ga po svojoj volji može uzeti k sebi. „Kad bi samo na sebe mislio i sebi duh i dah svoj uzeo, odjednom bi svako telo izginulo, i čovek bi se u prah pretvorio“ (Jov 34,14.15 – Bakotić). „I vrati se prah u zemlju, kako je bio, a duh se vrati Bogu, koji ga je dao“ (Propovednik 12,7). Dosad nismo našli ništa čime bi se čovek mogao pohvaliti.

Kako je samo prirodno da se čovek u nekoj nevolji obrati za pomoć nekom drugom čoveku ili ljudskoj sili. Pa ipak, nijedan čovek na zemlji nema moć da izvrši bilo kakvu promenu u svom fizičkom izgledu. On ne može da promeni boju svoje kose niti da doda centimetar svom stasu. „Oni se uzdaju u imanja svoja, i hvale se velikim bogatstvom svojim. Ne može čovek iskupiti čoveka, niti Bogu za nj otkupa dati“ (Psalam 49,6.7 – Bakotić). Zato je upućen savet: „Ne uzdajte se u knezove, u sina čovečijeg, u kog nema pomoći. Iziđe iz njega duh (dah – engl. prevod), i vrati se u zemlju svoju: taj dan propadnu sve pomisli njegove“ (Psalam 146,3.4). U koga treba da se uzda? „Blago onome, kome je pomoćnik Bog Jakovljevi, kome je nadanje u Gospodu, Bogu njegovom, koji je stvorio nebo i zemlju, more i sve što je u njima; koji drži veru uvek.“ (Psalam 146,5.6)

Nema života, osim od Boga. „Jer je u Tebe izvor životu, Tvojom svetlošću vidimo svetlost“ (Psalam 36,9). Ali, život je pravednost; „jer telesno mudrovanje [umovanje] smrt je, a duhovno mudrovanje [umovanje] život je i mir“ (Rimljanima 8,6). Greh je smrt i potiče od sotone, a Sin se Božji zato javi da uništi dela đavolja.² Greh će na kraju biti potpuno izbrisan iz vasiona, a sa njim moraju svakako da budu izbrisani i svi koji žive u grehu. Ako se drže svog grešnog života, moraju da budu uništeni sa grehom. Hristos je pravednost Božja, jer jedino je Bog dobar, a u Hristu je sva punina Boga. Prema tome, samo oni koji imaju Hrista mogu da se nadaju budućem životu. U stvari, oni sada i nemaju pravi život. „I ovo je svedočanstvo da nam je Bog dao život večni; i ovaj život večni u Sinu je Njegovom. Ko ima Sina Božjeg ima život; ko nema Sina Božjeg nema život“ (1.

¹ Prema Rimljanima 9,21 – Čarnić

² Prema 1. Jovanovoj 3,8 – Čarnić

Jovanova 5,11.12). Štaviše: „Ko veruje Sina, ima život večni; a ko ne veruje Sina, neće videti život.“ (Jovan 3,36)

Istina je da će biti vaskrsenje mrtvih, pravednih i nepravednih, ali samo će pravednici ustati na život; oni koji su činili zlo izaći će iz svojih grobova na sud (Jovan 5,18.29). Sudbina im je da prime „kaznu večne propasti, daleko od lica Gospodnjega i od slave Njegove“ (2. Solunjanima 1,9 – Čarnić). Pošto nemaju pravednost koja jedina donosi život, nemaju ništa što bi moglo da produži njihovo postojanje.

Sve ovo treba da pouči ljude da je jedina nada u Bogu; da je On najuzvišeniji i da vlast pripada samo Njemu. Ne samo neki pojedinac, već „svi su narodi pred njim kao ništa, ništa su za njega svi oni, sama su taština“ (Isaija 40,17 – Bakotić). Premda to treba da navede čoveka na poniznost, to nikako ne sme da ga obeshrabri. I zaista to je za naše ohrabrenje, jer je Bog stvorio vasionu ni iz čega, te On onda može da uzme čoveka, koji se uzda u Njega, i od njega da učini šta želi. Da se do kraja „ne pohvali nijedno telo pred Bogom. A od njega je to da ste vi u Hristu Isusu, koji je za nas postao mudrost od Boga i pravednost i posvećenje i otkupljenje, da bude kao što je zapisano: ‘Ko se hvali, neka se u Gospodu hvali’“ (1. Korinćanima 1,29-31 – kombinacija prevoda Karadžić-SSP). Svakako, čovek se ne treba stideti da prizna svoje uniženo poreklo, pošto kroz Hrista on može da učini sve.

Još jednu pouku o ohrabrenju možemo da naučimo od ljudske krhkosti koja pokazuje da se pravo uzvisivanje nalazi samo u poniznosti. Pošto sve dolazi od Boga, čovek može da bude u svom najvišem stanju samo kada radosno prizna da je ništa i kad se pokori nežnoj Božjoj sili. Četrdeseto poglavlje knjige proroka Isaije sadrži poruku koja treba da pripremi narod za slavni Gospodnji dolazak. To je utešna poruka jer ukazuje na Božju silu. Evo te poruke:

„Glas je nekoga koji viče: Pripravite u pustinji put Gospodnji, poravnite u pustoši stazu Bogu našem. Sve doline neka se povise, i sve gore i bregovi neka se slegnu, i što je krivo neka bude pravo, i neravna mesta neka budu ravna. I javiće se slava Gospodnja, i svako će telo videti; jer usta Gospodnja govoriše. Glas govori: Viči. I reče: Šta da vičem? Da je svako telo trava i sve dobro njegovo kao cvet poljski. Suši se trava, cvet opada kad duh Gospodnji dune na nj; doista je narod trava. Suši se trava, cvet opada; ali reč Boga našeg ostaje doveka.“ (Isaija 40,3-8)

Ono šta treba da pripremi ljude za slavni dolazak našega Gospoda i Spasitelja Isusa Hrista, kad dođe da svakoga nagradi prema njegovom delu, jeste potpuno prihvatanje poruke da je čovek ništa, a da je Bog sve. „Svako telo [je] trava“, ali mi smo videli kako se Božja sila predivno pokazuje u travi. Božja reč je rekla: „Neka pusti zemlja iz sebe travu“, a to je reč koja živi i ostaje doveka i koja se Jevanđeljem objavila nama. Videli smo kako sila te reči čini da se vlat trave progura na površinu i na svetlo, uprkos teških grumena koji je mogu sputati. U onome što je krhko pokazala se beskonačna sila. Sila reči isto tako deluje u onima koji je veruju svim srcem. Onaj koji prizna da je ništa – krhak i bespomoćan kao trava – biće osnažen da vrši silna dela i podignut iznad gruda zemlje u sunčevu svetlost Božje prisutnosti.

DAN SEDMI

POČIVATI SA GOSPODOM

„Tako se dovrši nebo i zemlja i sva vojska njihova. I svrši Bog do sedmog dana dela svoja, koja učini; i počinu u sedmi dan od svih dela svojih, koja učini; i blagoslovi Bog sedmi dan, i posveti ga, jer u taj dan počinu od svih dela svojih, koja učini.“ (1. Mojsijeva 2,1-3)

„Seti se da svetkuješ dan subotni. Šest dana radi i obavljaj sav svoj posao. A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvojemu. Tada nikakva posla nemoj raditi: ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živina tvoja, niti došljak koji se nađe unutar tvojih vrata. Ta i Jahve je šest dana stvarao nebo, zemlju i more i sve što je u njima, a sedmoga je dana počinuo. Stoga je Jahve blagoslovio i posvetio dan subotni.“ (Izlazak 20,8-11 – Stvarnost)

Ovo je slavni završetak stvaranja i izveštaj o njegovom proslavljanju. Dani stvaranja su dovoljno označeni time što im je dat broj, ali dan koji proslavlja celokupno stvaranje počašćen je time što ima ime. Ime sedmoga dana je „šabat“ (subota). Time je ostvarena dvostruka namera. Imenovanjem sedmog dana on se izdvaja i razlikuje od svih drugih dana; numerisanjem drugih dana bez njihovog imenovanja istaknuta je činjenica da je subota poseban dan koji će se ponavljati. Ali, ovaj tekst iznosi sopstvenu priču što se tiče dana koji je subota; i on je jedna od Božjih zapovesti koje su „tvrde za vavek veka“ (Psalam 111,8). Ovde ćemo da obratimo pažnju na duhovne pouke davanja subote čoveku, koje treba da naučimo.

Kao što je dobro poznato, Hristos je veliki Stvoritelj. On je Božja mudrost i sila. „Jer je u Njemu stvoreno sve što je na nebesima i na zemlji, sve vidljivo i nevidljivo, bili to prestoli, ili gospodstva, ili poglavarstva, ili vlasti; sve je Njegovim posredstvom stvoreno - i za Njega. I On je pre svega i sve u Njemu ima svoje postojanje“ (Kol. 1,16.17 – Čarnić). „Sve je kroz Nju (reč – *prim. izdavača*) postalo, i bez Nje ništa nije postalo što je postalo“ (Jovan 1,3). Kad izveštaj kaže da je Bog za šest dana stvorio nebo i zemlju, tu se misli da je Bog stvarao u Hristu, jer je Hristos jedini prikaz Boga poznat ljudima.

Zbog toga takođe znamo da je to bio Hristos koji je počinuo u sedmi dan nakon dovršenog dela stvaranja, i da je Hristos blagoslovio sedmi dan i posvetio ga. Prema tome, subota je u posebnom smislu „Gospodnji dan“. Zašto je načinjena subota? „Subota je načinjena čoveka radi“ (Marko 2,27). Ona je za njega (za njegovo dobro), u smislu da nije protiv njega. Ona nije nešto samovoljno nametnuto čoveku – nešto što ovaj treba da drži (čuva) zato što Bog tako kaže – nego nešto što mu je dato kao pomoć. Ona je blagoslov kojim ga je Bog blagoslovio. Ona pripada svim stvarima koje „služe životu i pobožnosti“ (2. Petrova 1,3 – Čarnić), a koje su nam date božanskom silom.

Zašto je subota data? Gospod je preko proroka odgovorio ovim rečima: „I subote moje svetkujte da su znak između mene i vas, da znate da sam ja Gospod Bog vaš“ (Jezekilj 20,20). Zapazite, ona je znak po kome će narod poznati Boga. Prema tome, nema mesta pretpostavki da je subota imala za cilj da razlikuje Jevreje od drugih naroda. Ona je načinjena pre nego što su Jevreji i postojali. Načinjena je zato da bi oni mogli poznati Boga; a to što će njima omogućiti da poznaju

Boga, služiće istoj svrsi i za sve druge ljude. Ona je na početku bila data i Adamu sa istim ciljem – da bi upoznao i sećao se Boga.

Ali, kako je subota znak kojim će ljudi moći upoznati Boga? Odgovor na ovo pitanje nalazimo u Rimljanima poslanici: „Jer ono što se može saznati o Bogu njima je poznato; Bog im je objavio. Čak i njegove nevidljive osobine, njegova večna sila i božanstvo, mogu se od stvaranja sveta jasno sagledati, ako se na njegovim delima promatraju, da nemaju izgovora“ (Rimljanima 1,19.20). Samo treba da se prisetimo onoga što je rečeno na prethodnim stranicama, pa da vidimo kako se Bog spoznaje na osnovu Njegovih dela.

Međutim, ponovo se javlja pitanje: Kako nam to subota pomaže da upoznamo pravoga Boga? Pa upravo smo pročitali da se Stvoriteljeva večna sila i Božanstvo vide po onome šta je načinio; a subota je veliki spomenik stvaranja. Bog je počnuo u sedmi dan nakon šest dana stvaranja i taj je dan blagoslovio i posvetio, jer je u njemu počnuo od svih svojih dela. Zato čitamo: „Velika su dela Gospodnja, draga svima koji ih ljube. Delo je Njegovo slava i krasota, i pravda Njegova traje doveka. Čudesa je svoja učinio da se ne zaborave; dobar je i milostiv Gospod“ (Psalam 111,2-4). Neki prevode doslovnije: „Delo je Njegovo spomen na Njegova čudesa dela.“ (Psalam 111,2-4)

Jedino što je bitno da čovek upozna u ovom životu je Bog. Pesnik nam može reći da se pri proučavanju čovečanstva treba usmeriti na čoveka, ali Gospod nam kaže da se pri proučavanju čovečanstva treba usmeriti na Boga. Ovako kaže Gospod: „Mudri da se ne hvali mudročću svojom, ni jaki da se ne hvali snagom svojom, ni bogati da se ne hvali bogatstvom svojim. Nego ko se hvali, neka se hvali time što razume i poznaje Mene da sam Ja Gospod koji činim milost i sud i pravdu na zemlji, jer mi je to milo, govori Gospod“ (Jeremija 9,23.24). Poznavati Njega znači imati sve što je vredno poznavanja, jer On je istina i to cela istina. Isus Hristos je Božja mudrost i u Njemu je „skriveno sve blago mudrosti i znanja.“ (Kološanima 2,3 – Čarnić)

Cilj subote je da sačuva u mislima Božju stvaralačku silu, a što je njena posebna karakteristika. Ali, stvaralačka sila je sila Jevanđelja, tako da ono šta proslavlja stvaranje proslavlja i otkupljenje. Hristos je Otkupitelj, jer je u Njemu sve stvoreno. On svojom stvaralačkom silom izliva na ljude Božju blagodat. Sila koja spasava ljude je sila koja je stvorila nebo i zemlju. Zato kada kaže da je Bog postavio spomen(ik) za svoja čudesa dela, psalmista odmah dodaje: „Dobar je i milostiv Gospod.“ U Hristu je otkrivena Očeva blagodat (dobrota). „I Reč se ovaploti (postade telo – Karadžić) i stanova među nama, i gledasmo njenu slavu, slavu kao jedinorodnoga od Oca, punog blagodati i istine“ (Jovan 1,14 – Čarnić). On daje svoju blagodat, koja predstavlja pomoć u vreme potrebe, istom tajanstvenom i moćnom silom kojom je i zemlju stvorio; istom silom kojom sunčevi zraci daju život bilju na zemlji.

Zapazite kako je Hristos nerazdvojivo povezan sa subotom. Upravo je kroz Njega sve stvoreno, a u Njemu se sve i održava. Božja dela otkrivaju Njegovu večnu silu i Božanstvo; a Hristos je Božja sila i u Njemu živi svaka punina Božanstva telesno. Zato dela stvaranja pokazuju silu i Božanstvo Gospoda Isusa Hrista. Subota je veliki spomenik čudesnih Božjih dela u Hristu, stoga je silan znak Hristovog Božanstva. Svetkovati subotu, kako je Bog odredio pri stvaranju, znači priznati Hristovo Božanstvo. U onoj meri u kojoj neko propušta da u duhu i istini svetkuje Gospodnju subotu, u toj meri propušta da prizna Hristovo Božanstvo, ali propušta i da primi blagoslov koji potiče od činjenice da je On Bog.

Ovo je vidljivo iz Hristovih reči upućenih farisejima, koji su Njega i Njegove učenike nepravedno optužili da krše subotu, jer su tog dana zadovoljili glad, i zato što je u subotu iscelio nekog čoveka. Rekao je: „Jer je Sin Čovječiji gospodar i subote“ (Matej 12,8 – Sinod SPC). Nije

sitnica što je On Gospodar subote. Biti Gospodar subote znači da je On Stvoritelj neba i zemlje – da je Gospodar svega.

Sa subotom je povezan naročiti blagoslov. Istina je da mnogo onih koji tvrde da svetkuju subotu ne primaju taj blagoslov, ali je to zato što je zapravo ne poznaju (njenu dubinu i njen značaj – *prim. izdavača*). Sveto pismo izjavljuje da je Bog blagoslovio sedmi dan i posvetio ga. On ga je blagoslovio. Nema dana u sedmici kad Gospod ne blagosilja ljude. Zapravo su i dobri i zli svakog dana predmet Božjih blagoslova. I ne samo to već oni koji traže Gospoda mogu dobiti posebne blagoslove u bilo koje vreme. Gospod je uvek blizu i uvek spreman da blagoslovi, ali postoji blagoslov koji prati subotnji dan, a koji se ne može naći nigde drugde. To je subotnji blagoslov. Bog je stavio svoj blagoslov na subotu i subotnji blagoslov ide samo uz subotu. Niko ne može naći nešto tamo gde toga nema. Subotnji blagoslov nije stavljen na neki drugi dan, osim na sedmi; zato ga ne možemo naći nigde drugde.

Koja je svrha tog blagoslova? Sa istom svrhom sa kojom su dati svi Božji blagoslovi. „Bog je prvo vama podigao svoga slugu i poslao ga da vam donese blagoslov - time što će svakog od vas odvratiti od zlih dela vaših“ (Dela 3,26 – Čarnić). Bog ne blagosilja ljude zato što su dobri, već zato da bi mogli postati dobri. Svi Njegovi blagoslovi imaju za cilj da odvrte ljude od greha i obrate ih k Njemu. Ako ljudi poznaju Gospoda, onda blagoslovi koje im daje imaju za cilj da ih još više privuku k Njemu. Tako je i sa subotom. Cilj joj je da ljude obrati Bogu time što ih podseća na Njegovu dobrotu i Njegovu milostivu silu. Sila stvaranja je Hristova sila. Hristos je Bog „koji je za nas postao mudrost od Boga i pravednost i posvećenje i otkupljenje“.¹ Sila kojom nam ovo daje je sila kojom je stvorio svetove. Zato nalazimo dublji smisao u predivnim Gospodnjim rečima: „I subote svoje dadoh im da su znak između mene i njih da bi znali da sam ja Gospod koji ih posvećujem“ (Jezekilj 20,12). Blagoslov subote je blagoslov posvećenja. Pošto je uspomena na Božje stvaranje, subota treba da nas upozna sa Božjom silom, da nas učini potpuno novim stvorenjima u Hristu.

SUBOTNI ODMOR

Reč „šabat“ (subota) znači odmor. To je neprevedena jevrejska reč koja označava odmor. Zato čitamo: „A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvojemu“ (Stvarnost). To je isto što je u drugim prevodima prevedeno kao: „A sedmi je dan odmor Gospodu Bogu tvom“ (Daničić). Da je to tako biće nam jasno ako se podsetimo izjave, da je Bog počinio u sedmi dan od svih svojih dela koja je učinio.

Setimo se sada da smo pozvani da svetkujemo Gospodnju subotu. U ove dane čujemo izraze kao što su „jevrejska subota“, „kontinentalna subota“, „puritanska subota“ „američka subota“ i slično, ali jedina subota o kojoj Sveto pismo govori je „subota posvećena Bogu tvojemu“. „Ali subote moje čuvajte“ (2. Mojsijeva 31,13). Gospod naziva subotu „moj sveti dan“ (Isaija 58,13). Prema tome, treba da počinemo u dan u koji je Gospod počinio. Ne samo što treba da se uzdržavamo od obavljanja svojih poslova na dan u kome je Gospod počinio, nego treba da držimo Njegov počinak. Šta to znači? Pogledajmo!

Spasitelj nam kaže: „Bog je Duh“ (Jovan 4,24). Bog nije tamo neki duh, nego je Duh. On nije jedan od niza duhova, već je Duh. On je duhovno, a ne telesno biće. Da li to znači da je samo senka? Ne, nikako. Trajno je samo ono što je duhovno. Bog je stvarna, suštinska materija (supstanca), jer stoji napisano da je Hristos „obličje bića Njegovog“ (Jevrejima 1,2). Pogrešno je kada mislimo, a tome smo skloni, da su duhovne stvari nestvarne. „Postoji prirodno telo, a postoji i duhovno“ (1.

¹ Prema 1. Korinćanima 1,30 – SSP

Korinćanima 15,44 – eng. prevod). Hristovo telo, nakon Njegovog vaskrsenja, telo u kom se vazneo na nebo, svakako je bilo duhovno telo, ali veoma stvarno i opipljivo. Mi ne možemo iskazati kakvo je duhovno telo, ali znamo da je beskonačno uzvišenije i savršenije od naših fizičkih tela. Ono ne podleže ograničenjima koja imaju prirodna, fizičkih tela.

Bog je Duh, pa prema tome odmor koji je On uzeo posle stvaranja bio je duhovni odmor. Pri stvaranju zemlje nije se pojavio fizički umor. „Zar ne znaš? Zar nisi čuo? Jahve je Bog večni, krajeva zemaljskih stvoritelj; On se ne umara, ne sustaje“ (Isaija 40,28 – Stvarnost). Stvaranje nije bilo fizičko delo; bilo je u potpunosti duhovno. Bog je progovorio i nastalo je. A Njegova reč je duh. Zato svetkovati Božju subotu, ili počinak, znači uživati duhovni odmor. Subota nije određena da bude samo fizički, već duhovni odmor. Ona ima uzvišenije značenje nego što joj se obično pridaje. Istina je, pozvani smo da tog dana ne obavljamo svoje poslove, ali prestanak fizičkog rada u subotu je ništa drugo do simbol duhovnog odmora koji Bog daje onima koji Ga prihvataju kao Stvoritelja svega. Bez duhovnog odmora nema pravog svetkovanja subote. Gospod kaže da će se veseliti u Gospodu oni koji odvrte svoju nogu od subote i ne čine šta im je drago na Njegov sveti dan, već je prozovu milinom, posvećenom Gospodu, svetim i slavnim danom Gospodnjim (Isaija 58,13.14). Čovek može da se veoma savesno uzdrži od rada na sedmi dan kao što je to činio najstriktniji farisej, ali ako ne poznaje Gospoda Isusa Hrista i ne raduje se u Njemu, on ne svetkuje Gospodnju subotu. Pravi subotni odmor možemo naći samo u Hristu.

Ne zaboravimo da je subota data čoveku u Edemu pre nego što je greh ušao u svet. Adam je dobio nalog da radi, ali to nije bio zamoran rad. Rad nije deo prokletstva; nego je to zamor od rada. Tek nakon pada čoveka u greh rečeno je Adamu: „Zemlja da je prokleta s tebe, s mukom ćeš se od nje hraniti do svog veka; trnje i korov će ti rađati, a ti ćeš jesti zelje poljsko; sa znojem lica svog ješćeš hleb, dokle se ne vratiš u zemlju od koje si uzet; jer si prah, i u prah ćeš se vratiti“ (1. Mojsijeva 3,17-19). Sve se to dogodilo zato što je sagrešio. Da je ostao veran Bogu, zemlja bi obilno radala samo onim šta je dobro, a rad bi pružao zadovoljstvo. A subota bi se svetkovala ne da bi se telo odmaralo, jer se ono nikad ne bi umaralo, već kao vreme radosnog zajedništva sa Bogom.

Upravo ovde možemo da naučimo praktičnu lekciju kada je reč o subotnom zakonodavstvu. Da je subota imala za cilj samo da ljudima omogući fizički odmor, tako da bi bili u stanju da se iduće sedmice još više trude oko sakupljanja bogatstva, vlasti bi imale pravo da od svih ljudi zahtevaju da svetkuju subotu. Ali, pošto je subota duhovni odmor, mora biti jasno da je nemoguće ikoga naterati da svetkuje subotu. Subotnji počinak, pošto je duhovan, je odmor koji samo Božji Duh može dati, a Božji Duh se ne pokorava zakonima parlamenta niti sudskim odlukama. Čak i ako bi se sedmi dan, dan koji je sam Gospod blagoslovio i posvetio, nastojao silom nametnuti, rezultat bi bio isti. Bog se ne koristi prisilom, i On nije opunomoćio nijednog čoveka, niti skup ljudi, da se njome služi umesto Njega. Subota je data za čoveka; ona je najveći blagoslov koji Bog ima za čoveka. Tako mu pokazuje silu kojom se može spasiti. Prema tome, prisiljavati ljude da svetkuju subotu, bilo bi isto kao prisiljavati ih da se spasu. Hristos kaže da će ljude privući k sebi, a ne da će ih terati. On je dobri Pastir i kao takav ide pred svojim stadom, i vodi ga svojim glasom, a ne tera ga batinom.

Jasno je da cilj subote nije samo telesna obnova i da uzdržavanje od telesnog napora uopšte ne predstavlja smisao svetkovanja subote. Pa ipak je naređeno da sedmog dana prestanemo sa radom bez obzira kakav bio. Razlog tome nije samo da bi dobili vreme za razmišljanje o Božjim delima, već da naučimo i te kako potrebnu lekciju pouzdanja u Boga. Kad prestanemo sa svim svojim poslovima kojima zarađujemo za život, mi se podsećamo na činjenicu da nas Bog snabdeva ne samo sa duhovnim blagoslovima, nego zadovoljava i sve ovozemaljske potrebe. Time priznajemo, premda

smo poslušni Njegovoj zapovesti da svakodnevno radimo za svoj hleb, da zavisimo od Njega kao da nismo ništa radili.

Prema tome, pravilno razumevanje subote i njenog cilja, rešiće zauvek pitanje koje se često javlja u mislima onih, koji su osvedočeni da treba da poslušaju Boga kad je reč o svetkovanju subote. A pitanje glasi: „Ako budem svetkovao sedmi dan, kako ću da zaradim za život? Bez sumnje izgubiću svoje mesto, a pošto srazmerno mali broj ljudi svetkuje ovaj dan, a to je glavni radni dan u sedmici, neću biti u stanju da nađem posao. Šta da radim?“ Kažem da takvo pitanje neće nikad postaviti onaj ko poznaje prirodu i cilj subote. Znaće da sama subota ukazuje na odgovor. Sama ideja svetkovanja subote podrazumeva savršeno pouzdanje u Boga, čija sila je iz ničega stvorila i održava vasionu, i čija je ljubav prema Njegovim stvorenjima jednaka Njegovoj sili da im čini dobro.

Subota će takođe odgovoriti na pitanje, ili onemogućiti da se ono pojavi – treba li čovek u hitnom slučaju da žanje subotom, kad izgleda kao da je to jedina mogućnost da osigura rod. On će znati da je Bog, koji jedini može učiniti da žito raste, potpuno u stanju da ga zaštiti, ili da se na drugi način izobilno pobrine za njega, ako ono propadne. Ali, svi će razumeti da je savršeno svetkovanje subote dosledno sa pružanjem sve potrebne brige oko onih koji su izloženi nevolji, jer nas sama subota podseća da je Bog „milostiv i pun sažaljenja“.

POČINAK KOJI OSTAJE

„Bojmo se, dakle, da se ko od vas, dok je još ostavljeno obećanje da se uđe u njegov mir [počinak, odmor], ne pokaže da je zakasnio. Jer i mi smo čuli radosnu vest kao i oni [Jevreji]; ali im ne pomože reč koju su čuli, zato što nije bila spojena sa verom kod onih koji su je čuli. U mir [počinak, odmor], naime, ulazimo mi koji smo poverovali, kao što je rekao: ‘Tako se zakleh u svom gnevu i neće ući u moj mir [počinak, odmor]’, iako su bila svršena dela – otkako je udaren temelj sveta. Jer je negde za sedmi dan ovako rekao: ‘I počinu Bog u sedmi dan od svih svojih dela’. ... Znači, Božjem narodu preostaje subotni mir [počinak, odmor]. Ko, naime, uđe u njegov mir [počinak, odmor] taj je počinuo od svojih dela – kao i Bog od svojih.“ (Jevrejima 4,1-10 – Čarnić)

Mir [počinak, odmor] o kojemu je ovde reč, očigledno je mir [počinak, odmor] koji preostaje Božjem narodu u večnom carstvu našega Gospoda i Spasitelja Isusa Hrista. To je mir [počinak, odmor] na obnovljenoj zemlji, koji drevni Jevreji nisu mogli steći zbog neverstva. Ono što su primili u Hananu bila je samo senka pravog mira [počinka, odmora] koji im je Bog obećao. Isto Jevanđelje o carstvu, koje je propovedano nama, bilo je prvo propovedano njima. Ali, kakve veze ima sedmi dan sa večnim mirom [počinkom, odmorom] u Božjem carstvu? Videćemo.

Kao što smo videli, subota je uspomena na stvaranje. Ali, ne zaboravimo da je subota data u vreme kad „pogleda Bog sve što je stvorio, i gle, dobro beše veoma“. Zato subota slavi uspomenu na savršeno stvaranje. Ona nas podseća da zemlja nije uvek bila u stanju u kakvom je danas vidimo. Pošto Božja reč ne može da omaši², svaka namera će biti sprovedena. Kao što nas subota podseća na savršeno stvaranje dovršeno da bude mesto boravka za čoveka, tako nas ona uverava i da će zemlja biti obnovljena i osposobljena za mesto boravka onih koji će učestvovati u nasledstvu svetih u svetlosti.³

„Oni će se svi postideti i posramiti, otići će sa sramotom svikoliki koji grade likove. A Izrailja će spasti Gospod spasenjem večnim; nećete se postideti niti ćete se osramotiti doveka. Jer ovako veli

² *Fail* – izneveri, zataji, podbaci ... – *prim. izdavača*

³ Prema Kološanima 1,12

Gospod koji je stvorio nebo, Bog koji je saznao zemlju, načinio je i utvrdio, i nije je stvorio naprasno, nego je načinio da se na njoj nastava: ja sam Gospod, i nema drugog.“ (Isaija 45,16-18)

Bog je stvorio zemlju i na nju postavio čoveka. Kad je čovek stvoren, bio je čestit/ispravan. Shodno tome Bog je nameravao da zemlja bude nastanjena rasom savršenih bića. Ovim bićima dao je subotu da bi u mislima zadržala svog Stvoritelja i tako sačuvala svoje savršenstvo. Ovo savršenstvo nije bilo samo fizičko, već i duhovno. Čovek je bio načinjen po Božjem obličju – savršenog karaktera. Zato je trebalo da svetkuje subotu kao podsetnik na duhovno savršenstvo, koje je primio od Boga, i koje je jedini On mogao da sačuva. Upravo će Gospod u to savršeno stanje obnoviti zemlju, a zahvaljujući Jevanđelju On priprema savršeni narod koji treba da nastani ovu obnovljenu zemlju. Iako je čovek pao i zemlja je oskrnavljena, još uvek ostaje subota, taj delić Edema, i kao podsetnik čoveku na ono što je Bog pripremio u početku, i kao sredstvo kojim ga želi podići na ovaj visoki položaj, da bi u tome mogao da uživa kada bude obnovljena.

Dakle, počinak koji ostaje je obnovljena zemlja i vraćeni Edem. A ta dela su bila završena od postanja sveta. Odnosno, čim je zemlja bila stvorena, došao je čovekov odmor. Čoveku je bio poveren posao, ali on nije bio zamoran. Doslovnije iznošenje 1. Mojsijeve 2,15 bilo bi da je Bog učinio da se čovek odmara u vrtu koji je On zasadio. Dao je čoveku počinak na zemlji koja je bila spremna da on u njoj uživa. Dokaz tome nalazimo u rečima: „I počinu u sedmi dan od svih dela svojih koja učini.“

Osim toga, subota je data čoveku kao znak da će kroz svu večnost počivati sa Gospodom. Odnosno, uživaće u duhovnom odmoru – u savršenoj slobodi od greha.

Za vreme šest dana Bog je izgovarao reči koje su dovele zemlju u njeno savršeno stanje. Zatim je počinio. Prestao je da govori, i Njegova reč, koja živi i ostaje zauvek, nastavila je da održava ono što je stvorio. Tako je Bog počinio sa svojom reči (u svojoj reči, svojom rečju – *prim. prev*). On je mogao da počine od dela stvaranja sa savršenim pouzdanjem da će Njegova reč i održavati ceo univerzum. Prema tome, kad svetujemo Gospodnju subotu, mi jednostavno prihvatamo ovaj počinak (odmor) koji dolazi kada se oslonimo na Božja obećanja.

Zato „u mir, naime, ulazimo mi koji smo poverovali“. A onaj koji je ušao u mir (pokoj), takođe je počinio od svojih dela – kao i Bog od svojih. Pre nego što ljudi u potpunosti prihvate jednostavnu Gospodnju reč, sve proističe od njihovog ja. Telesna dela nisu ništa drugo do greh, pa iako ljudi tvrde da služe Bogu i iskreno žele da čine što je ispravno, sva njihova dela kojima nastoje da to postignu su promašaji. „Sva naša pravda (pravednost) je kao nečista haljina (odeća)“ (Isaija 64,6). Ali, kad shvatimo silu Božje reči i znamo da je ona u stanju da izgradi one koji se uzdaju u nju, onda prestajemo sa našim delima i dopuštamo Bogu da deluje u nama da hoćemo i činimo kao što Mu je ugodno. To je u stvari počinak (odmor). Odmor koji dolazi kad shvatimo da spasenje ne dolazi od nas samih, nego od reči koja je stvorila nebo i zemlju i koja ih održava; i to je odmor koji nam donosi subota, ako je svetujemo kako je to Gospod odredio.

Zapazite, da treba da se sećamo subote, da je smatramo svetom. Ona jeste sveta i stoga treba da je držimo (čuvamo). Mi je ne činimo svetom, jer to ne bi bilo moguće; samo Bog to može da učini. Nikakvo naše delo ne može da doda nešto njenoj svetosti, niti da joj oduzme. Niti mi možemo da sebe učinimo svetima, ne bismo li je pravilno svetkovali. Mi to ne možemo da učinimo. Ali, ista sila koja je subotu posvetila, posvetiće i nas. Ova sila je stvorila ceo univerzum. Ona je stvaralačka sila koja nas posvećuje, jer je Hristos Stvoritelj i On nam je postao mudrost od Boga i pravednost i posvećenje i otkupljenje. Bog nam je dao subotu – uspomenu na Njegovu stvaralačku silu – da bismo znali da je On Bog koji nas posvećuje.

To je odmor (počinak) kojega Hristos daje svima koji dođu k Njemu. On kaže. „Hodite k meni svi koji ste umorni i natovareni, i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, i naučite se od mene; jer sam ja krotak i smeran u srcu, i naći ćete pokoj dušama svojim“ (Matej 11,28.29). Mi treba da dođemo i da se oslonimo na reč koja održava ceo svemir. To je značenje subote. Ona je spomen na stvaranje; a otkupljenje je jednostavno sila koja je sve stvorila, i koja deluje da to obnovi. Tako subota obeležava najviša dostignuća Jevanđelja.

Videli smo da je subota data u Edemu i da je ona deo odmora (počinka) u koji je Bog ušao. Ako se svetkuje u duhu i istini, ona je deo Edema koji je sačuvan za nas uprkos svih promena nastalih zbog prokletstva. A pošto Bog zemlju nije stvorio naprasno, nego je načinio da na njoj (ponovo – *prim. izdavača*) nastava ista vrsta ljudi kakve je prvo postavio na nju, to će se i ostvariti. Prema tome, subota je ne samo deo prvobitnog Edema sačuvanog za nas, već se poistovetuje sa odmorom (počinkom) u kojem će Božji sveti uživati kroz svu večnost. Nebo nesumnjivo počinje na zemlji za one koji potpuno prihvataju Spasitelja i koji Mu se predaju bez zadržke. Subota, taj deo raja, premošćuje ponor od izgubljenog do obnovljenog Edema, i pošto je uspomena na onaj prvi, ona je garancija ovog drugoga.

Nije li onda subota milina? Zar može iko ko razume šta ona znači, da je smatra nečim drugim osim blagoslovom? Božji čovek, koji nam je dao jednu pesmu za subotu, u njoj pokazuje kako treba da je svetkujemo i šta će ona učiniti za nas. „Lepo je hvaliti Gospoda, i pevati imenu Tvom, Višnji, javljati jutrom milost Tvoju, i istinu Tvoju noću, uz deset žica i uz psaltir, i uz jasne gusle! Jer si me razveselio, Gospode, delima svojim, s dela ruku Tvojih radujem se“ (Psalam 92,1-4). Mi treba da jačamo u Gospodu – u Njegovoj moćnoj sili. Mi treba da budemo pobednici „Onog radi koji nas je ljubio“. ⁴ Pa kad dođe iskušenje, samo treba da mislimo na Božju silu – silu koja je iz ničega stvorila svetove – pa da znamo da će se ona založiti za naše izbavljenje, ako je budemo prihvatili. Ništa nije suviše teško za Gospoda i ništa nije u stanju da Mu se odupre. Sve sotonine vojske nemaju snage kada se sukobe sa Gospodom. Hristos je razoružao „poglavarstva i vlasti“ (Kološanima 2,15). Prema tome, kad se oslonimo na ovu silu, pobeda je već izvojevana. Ono šta je Bog stvorio, podseća nas na Njegovu silu i zato se radujemo u delima Njegovih ruku. Svakako je namera subote da nam osigura ovu slavnu pobedu.

Kao što je znak savršenog stvaranja, subota je i pečat novog stvorenja u Hristu. Zato je ona Božji pečat, dat Duhom Božjim. Pošto je došla iz raja i deo je odmora u raj, ona pokazuje da su oni koji je svetkuju u duhu (ne samo u formi), zahvaljujući moćnoj Božjoj sili, određeni za mesto u raj. I zato će se dogoditi u budućim vekovima, kad Edem bude obnovljen, da će od subote do subote dolaziti svako telo da se pokloni Bogu, čija im je ljubav, sila i milost u Hristu omogućila da učestvuju u slavi Njegove prisutnosti. I kad se budu okupljali na ovim trostruko blagoslovenim subotama, pevaće: „Dostojno je Jagnje zaklano da primi silu i bogatstvo i premudrost i jačinu i čast i slavu i blagoslov.“ Ali, otkupljeni neće biti sami u svojim hvalospevima. Sva Božja dela slave Ga već sada dok uzdišu i čekaju izbavljenje. A onda, kad bude uklonjen svaki trag prokletstva i kad Jevanđelje vrati prvobitnu tvorevinu, „svako stvorenje, što je na nebu, i na zemlji, i pod zemljom, i što je na moru, i što je u njima“, ujediniće se u savršenom jedinstvu uglas govoreći: „Onome što sedi na prestolu, i Jagnjetu blagoslov i čast i slava i država va vek veka.“ (Otkrivenje 5,12.13)

⁴ Rimljanima 8,37